

VUOSIKERTOMUS 2023

Salon museopalvelut

Vapaa-ajanlautakunta 7.3.2024

Sisällys

Toimintakertomus 2023.....	3
Salon taidemuseo Veturitalli.....	4
Yleistä.....	4
Toiminnan periaatteet.....	5
Kunnallinen ja valtiollinen asema ja organisaatio.....	5
Jäsenyydet.....	5
Toiminta-ajatus.....	5
Ydintoiminnot.....	5
Hallinto.....	6
Henkilöstö.....	6
Koulutus.....	6
Työryhmät.....	7
Näyttelyt ja museokasvatus.....	8
Näyttelytoiminnan periaatteet.....	8
Näyttelyohjelmisto vuonna 2023.....	9
Yleisötyö.....	12
Opastukset.....	12
Tapahtumat.....	12
Kävijämäärät ja avoinnapito.....	14
Tutkimus ja julkaisut.....	14
Muut palvelut.....	15
Markkinointi, tiedottaminen.....	15
Kokoelmatyö ja taidehankinnat.....	17
Taidekokoelmat.....	17
Prosenttitaide Salon kaupungissa.....	18
Muu kokoelmatyö.....	19
Verkkonäyttelyt kokoelmista.....	19
Arkistot ja kirjasto.....	19
Yhteistyökumppanit.....	20
Talousarvion toteutuma.....	21
Salon historiallinen museo SAMU.....	22
Toiminnan periaatteet.....	22
Kunnallinen ja valtiollinen asema ja organisaatio.....	22
Jäsenyydet.....	22
Toiminta-ajatus.....	23
Ydintoiminnot 2023.....	23
Hallinto.....	23
Henkilöstö.....	23
Koulutus.....	24
Toimikunnat, työryhmät, luottamustehtävät ja julkiset esiintymiset.....	24
Näyttelytoiminta ja yleisötyö.....	25
Salon elektroniikkamuseon näyttelyt.....	25
Paikallismuseoiden näyttelyt.....	26
Museokasvatus ja opastukset.....	27
Markkinointi ja tiedottaminen.....	31
Muu toiminta.....	32
Kokoelmat ja tutkimus.....	33
Kokoelmatyö.....	34
Kokoelmalainat.....	35
Kiinteistöt.....	35
Kävijämäärät ja avoinna pito.....	37
Talousarvion toteutuma.....	39
Talousarvion toteutuma, Museot yhteiset.....	39

Toimintakertomus 2023

On taas aika luoda katse taaksepäin ja todeta kuinka sisältörikas, tekemistä, ajatuksia ja tunteita herättänyt kokonaisuus oli Salon museopalveluiden vuosi 2023. Raskaiden ja takkuisten pandemiavuosien jälkeen työskentely yleisöille ja yleisöjen kanssa on tuntunut erityisen hyvältä. Monta kehityksen askelta on saatu myös otettua eteenpäin, joskin välillä yllättävät sivuaskeleet ovat eksyttäneet hetkeksi polulta. Pääasia kuitenkin on, että polku selkeästi näyttää johtavan jonnekin ja suunta on kaikkien tiedossa.

Museotyö ei yleisesti ole kovin tunnettua, siihen kohdistuu monenlaisia ennakkoluuloja ja vanhentuneita käsityksiä. Asiaa eivät ole auttaneet Mr. Beanin kaltaiset populaarikulttuurin hahmot, joiden toilailut ammattilaisten toimintaympäristössä luovat hassua kuvaa varsinaisesta työstä. Näin ollen välillä tuntuu vaikealta avata ulkopuolisille museopalveluiden tarpeita tai päivittäisiä toimia. Vastoin pölyisiä mielikuvia totuus on, että esimerkiksi taidemuseo toimii kuin kulttuuritehdas. Sen asiakkaalle tutuin lopputuote on näyttely. Tuotteen takana on valtava määrä suunnittelua, kehitystyötä, varsinainen valmistus, markkinointia ja myyntiä - aivan samalla tapaa kuin minkä tahansa tehtaassa valmistetun kolmiulotteisen kappaleenkin synty vaatii. 2023 taidemuseo Veturitallissa on kiinnitetty huomiota erityisesti asiakaskokemuksen kehittämiseen. Itse näyttelytuotantoa puolestaan iteroidaan joka vuosi ja jokaisen näyttelyn kohdalla. Samalla opitaan uutta ja löydetään vaihtoehtoisia tapoja ratkaista erilaisia tuotannon ongelmia. Tarkkaan hiottu prosessi myös tuo varmuutta ja tehokkuutta tekemiseen. Museoiden lopputuotteita tarkastellessa voidaankin todeta, että alalta löytyy erittäin monipuolisesti osaamista, myös Salossa.

Miltä sitten Salon museoiden vuosi asiakkaan silmin näytti? Kesäkuudella Meritalon ja Perniön museossa uudet näyttelyisällöt kiinnostivat yleisöä ja saivat kiittävää palautetta. Taidemuseon kesän näyttelyt olivat hyvin suosittuja ja saivat myös kiitettävästi mediahuomiota. Syksyllä elektroniikkamuseo puolestaan sulki ovensa pienten perusparannusten ja asiakaspolun kohentamisen vuoksi, mutta samalla suljettujen ovien takana saatettiin valmiiksi uusi verkkonäyttely, joka avaa sisältöön perehtyvälle elektroniikkateollisuuden ja Salon kaupungin kehittymistä rinta rinnan. Lokakuussa huikeat kurpitsaviikot Halikossa toivat Halikon museon suoranaisten kävijätulvan, paikallismuseoonkin voi joutua jonottamaan! Taidemuseo Veturitalli puolestaan on näkynyt myös Salon ulkopuolella allekirjoittaneen kuratoiman Überhund-näyttelyn kiertueen myötä. Suosittu näyttely on lyönyt kävijäennätyksiä niin Jyväskylässä kuin Mikkelissäkin. Kiertue päättyy Kuopiossa toukokuussa 2024. Museon tunnettuuden ja brändin vahvistamista voidaan siis tehdä myös tuottamalla sisältöä, jota voidaan omalta alueelta jakaa muille toimijoille.

Asiakkaalle näkymättömämpi puoli museotyössä ovat kokoelmat. Vuosia, tai jopa vuosikymmeniä, Salon museotyötä hankaloittanut asiallisten varastotilojen puutetta päästiin keväällä vihdoinkin ratkomaan arkkitehti Panu Heinosen avustuksella. Varastohanketta saatiin investointivarojen edistettyä alustavalla hankesuunnitelmalla, johon sisältyi tarvekartoitus sekä suunnitelma varaston sijoituspaikasta sekä yleisolemuksesta. Tilapalveluiden kanssa tehtiin vuoden mittaan tiivistä yhteistyötä myös museoiden eri kiinteistöjen perusparannuksista. Perniön museon ikkunoiden restaurointityöstä vastasivat salolaiset rittäjät ja museon aitan pääty saatiin vihdoinkin myös rapattua sen oltu vuosia huonossa kunnossa. Osaavia ja ehtiviä tekijöitä ei ole helppoa löytää. Kilpailutukset taidemuseon ränniremontista sekä Meritalon museon yläpohjan eristyksen korjaamisesta venyivät loppuvuodelle, jolloin niiden toteutus valitettavasti siirtyi seuraavalle vuodelle. Samoin taidemuseon yleisöwc-tilojen kevyt kunnostustyö suunniteltiin syksyn 2023 aikana, mutta toteutukseen päästiin vasta tammikuussa 2024 museon ollessa näyttelyvaihdon vuoksi suljettuna. Museoammattilaisten aikaa kuluu näiden toimien myötä siis melko runsaasti myös laajan kiinteistöinfran ylläpidon ja huollon koordinointiin. Tämä ei varmasti ole monenkaan tiedossa museopalveluiden ulkopuolella. Historioitsijan koulutuksesta on siis moneksi.

Kohti vuotta 2024 suuntaamme valoisin mielin, sillä joukkoomme liittyvät alkuvuodesta uusi museoassistentti Elektroniikkamuseossa sekä määräaikainen historiallisen museon museomestari, jolle työtä on kertynyt menneiden vuosikymmenien mitalta melkoinen määrä. Taidemuseossa aloitti heti vuoden vaihtuessa määräaikainen amanuenssi, jonka apu työkuorman purkamisessa on välttämätön ja jatkossakin tarpeellinen. Työkulttuuri ja työntekijöiden kuormittuminen Salon museoissa voi muuttua vain henkilöresurssien lisääntymisen kautta, teemmehän työtä työvoimavaltaisella alalla. Museotyötä ei voi tehdä ilman riittäviä käsipareja ja ajattelevia aivoja.

Susanna Luojus
Museonjohtaja

Kuva: Niclas Warius, 2023

Salon taidemuseo Veturitalli

Yleistä

Taidemuseo Veturitallin vuosi 2023 oli jälleen monipuolisesti työntäyteinen ja erilaisia yllätyksiäkin kohdattiin vuoden varrella niin näyttely- kuin kokoelmatyössä. Työtä suunniteltiin ja evaluoitiin entiseen tapaan sekä pyrittiin kehittämään tuottamisen ja yleisötyön prosesseja. Taidemuseo Veturitalli tuotti vuoden aikana kolme päätilanäyttelyä ja kolme gallerianäyttelyä sekä koko joukon erilaisia tapahtumia. Sisällöt olivat 2023 yleisön mieleen ja tyytyväinen asiakaspalaute antaa voimaa tuleviinkin ponnisteluihin. Koko vuoden kävijämäärä oli museon historian kolmanneksi korkein, lähes 29 000 vierasta! Pääsymaksuttomien päivien, eli kerran kuussa järjestettävien ns. Museoperjantaiden, tarkoitus on madaltaa asiakkaan kynnystä kohdata taidetta museossa. Museoperjantaisin taidemuseossa vieraili 4578 henkilöä.

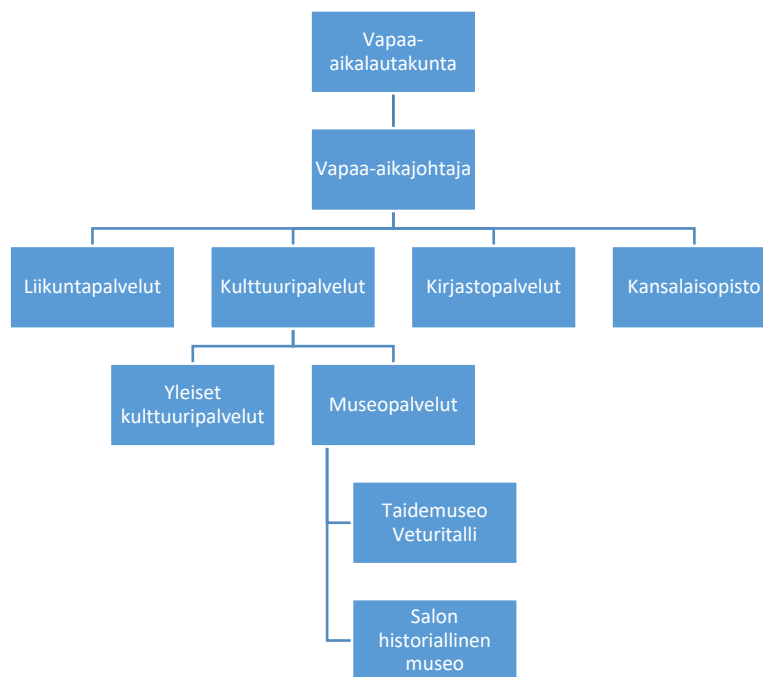
Kaupungin taidekokoelman sijoittaminen julkisiin tiloihin ja henkilökunnan työhuoneisiin on merkittävä osa ammatillisesti ylläpidetyn taidemuseon työtä. Henkilöresursseista johtuen teosten sijoitustyö on maltillista, mutta se nähdään tärkeänä osana museon kokoelmatyötä. Kaupungin intrassa on ohjeet taiteen sijoittamisesta työpisteisiin ja julkisiin tiloihin kiinnostuneille; toiveita teoksiin liittyen voi esittää intendentille, joka merkitsee uudet sijaintipaikat kokoelmanhallintaohjelmaan. Teos ensi sijoitetaan kohteeseen vastikkeettomasti, mutta teosvaihoista peritään maksu. Teoksiin sijoitusaikana tulleet normaalin kulumisen ulkopuoliset vauriot laskutetaan sijoituskohteen kustannuspaikalta vaurioiden korjaamisen mukaan, mikäli korvausta ei saada vakuutusyhtiöltä. Vuoden aikana toteutettiin yhteensä 154 teossiirtoa. Teossiirroista vastasivat intendentti ja museomestari.

Museokiinteistön huollossa tehtiin yhteistyötä kaupungin tilapalveluiden kanssa. Museoinfra erityisine kosteus- ja lämpötilaolosuhteineen sekä turvallisuuskäytänteineen vaatii moniammatillista yhteistyötä sekä erikoisosaamista. Pieniä korjaustöitä ja kiinteistön sekä ympäristön kunnossapitoa tehtiin myös museopalveluiden toimesta. Museolaiset ovat tietoisia ja ylpeitä omasta toimintaympäristöstään ja sen merkittävydestä kaupungin matkailun vetovoimatekijänä. Näin esimerkiksi taidemuseon ulkoalueet ovat myös museon oma huollon alla kaikkina vuodenaikoina.

Toiminnan periaatteet

Kunnallinen ja valtiollinen asema ja organisaatio

Salon taidemuseo Veturitalli on valtiosuutta nauttiva, ammatillisesti hoidettu taidemuseo. Se kuuluu Salon kaupungin museopalveluihin sivistyspalveluiden alla vapaa-aikapalveluiden organisaatiossa, jota johti vapaa-aikajohtaja Antti Mattila. Vuoden aikana kaupunki valmisteli organisaatiomuutosta, joka astuu voimaan 1.1.2024. Vuosi 2023 toimittiin vielä vanhaan tapaan. Salon museopalvelut saa valtiosuutta kahdeksasta henkilötyövuodesta ja kokonaissumma oli tarkistuksen jälkeen 245 269 euroa (234 388 euroa vuonna 2022). Museoiden asioista päätettiin vuonna 2023 vapaa-aikalautakunnassa, jossa asiat esitteli sivistyspalveluiden johtaja Pia Stoor.

Jäsenyydet

Salon taidemuseo Veturitalli on omistajayhteisönsä Salon kaupungin kautta Suomen Museoliiton äänivaltainen jäsen sekä kansainvälisen museojärjestön ICOMin yhteisöjäsen. Salon taidemuseo on myös Mitalitaiteen Killan jäsen.

Toiminta-ajatus

Salon taidemuseon yleisenä toiminta-ajatuksena on Salon ja Salon seutukunnan kuvataidekulttuurin toiminnallisten edellytysten edistäminen ja korkeatasoisen kuvataidekulttuurin saavutettavuus, sekä taidekasvatuksen kautta elinikäisen oppimisen tukeminen. Salon taidemuseo toimii aktiivisesti osana Suomen taidemuseokenttää.

Ydintoiminnot

Salon taidemuseo tuotti vuonna 2023 kolme laadukasta näyttelyä pääsaleissa ja kolme näyttelyä galleria Sivuraiteessa, jonka toiminta on vakiintunut kiinteäksi osaksi museon näyttelyvuoden kiertoa. Yhteensä museo tuottaa vuoden aikana kuusi näyttelyä. Vuoden näyttelytoiminnan avasi pääsaleissa Turun Taidegraafikkojen 90-vuotisjuhlanäyttely *Painetut maailmat*. Näyttelyn kuratoi kuvataiteilija, taidegraafikko Juha Joro. Galleria Sivuraiteessa nähtiin samaan aikaan kuvanveistäjä Ben Renvallin (1903–1979) veistoksia näyttelyssä *Elämää elävästi ja todesti*. Kesällä Veturitallissa oli esillä dokumentaarista valokuvaa, kun Gertrude Bellin (1868–1926) ja Meeri Koutaniemen (s. 1987) työt

kohtasivat näyttelyssä *Hidden Freedom – Kätketty vapaus*. Galleria Sivuraiteessa oli esillä Tellervo Kalleinen ja Oliver Kochta-Kalleisen vuorovaikutteinen videoinstallaatio *101 kaikkien puolesta*. Syksyllä taidemuseossa oli kuvataiteilija Jarno Vesalan yksityisnäyttely, joka koostui suurista tilallisista installaatioista. Sivuraiteessa nähtiin Sanni Weckmanin tekstiiliteoksia näyttelyssä *Jälki*.

Taidemuseo haluaa näyttelytoiminnassaan tuoda esille kuvataiteen laajan kentän tuottaen korkeatasoisia, kuratoituja näyttelysisältöjä, jotka toimivat koko kaupungin vetovoimatekijänä. Veturitalli tekee ajankohtaisia, korkeatasoisia näyttelyitä taiteen eri välineet monipuolisesti edustettuina. Taidemuseossa huomioidaan myös paikallinen kuvataide alueellisesti laajasti ajateltuna, ja sovitetaan sisältö siihen mitä muuta Suomessa on esillä. Taidemuseo toimii myös kansainvälisesti ja huomioi valokuvataiteen esittämisen perinteet Veturitallissa.

Salon taidemuseo vastasi kaupungin omistamista ja kaupungille talletetuista taidekokoelmista ja täydensi kokoelmaa teoshankinnoin. Kokoelmasta ylläpidettiin sähköistä teosrekisteriä, Muusaa. Kokoelmien saavutettavuutta taidemuseo edisti tekemällä teossijoituksia kaupungin tiloihin. Teokset ovat olleet tutustuttavissa myös Osuuskunta Suomen Taidekokoelmien hallinnoimalla taide.art -sivulla. Valitettavasti sopimus Kuvastoon kuuluvien taiteilijoiden teoskuvien esittämisestä avoimissa tietoverkoissa päättyi vuoden 2023 lopussa, joten kuvia on tulevaisuudessa nähtävillä rajatusti.

Lisäpalveluina taidemuseo tarjosi ydintoiminnoistaan alan asiantuntija- ja tietopalveluja.

Hallinto

Henkilöstö

VAKINAISET

museojohtaja Susanna Luojus,
intendentti Minna Nyqvist
museoassistentti Lea Jansen
museoassistentti Reetta Nykänen. Vanhempainvapaalla 28.10.2023 alkaen.
museoassistentti Oskari Pekonen 23.10.2023 alkaen
toimistosihteeri Teija Ala-Rakkola
museomestari Simo Suni

MÄÄRÄAIKAISET

Ajalla 1.1.-2.4.2023 ollut asiakaspalveluvirkailija joka avusti kokoelmatyössä.
Ajalla 8.3.-10.11.2023 ollut museoassistentti, joka hoiti näyttelyvalvontaa ja avusti kassatyöskentelyssä.
Ajalla 1.1.-31.12.2023 ollut eri jaksoilla yhteensä kolme museovalvoja-opasta, jotka avustivat myös kassatyöskentelyssä.
Ajalla 1.1.-31.12.2023 ollut eri jaksoilla kaksi asiakaspalveluvirkailijaa, jotka avustivat kassatyöskentelyssä.
Freelance-oppaita ollut vuoden 2023 aikana yhteensä seitsemän.

Palkatun henkilöstön lisäksi asiantuntija-apua saatiin hankittua jonkin verran ostopalveluna museoalan kokeneilta ja koulutetuilta kumppaneilta. Museo ostaa vakituisesti mm. näyttelymestarin työtä näyttelyvaihtojen yhteydessä.

Koulutus

Työturvallisuus

6.3. Työturvallisuuskorttikoulutus vakinaiselle henkilöstölle. Koulutuksen piti työsuojeluvaltuutettu Tiina Tulonen.

Museonjohtaja Susanna Luojus

16.5. Kulttuurialan Vaikuttamisseminaari, Turku (Varsinais-Suomen Liitto)
24.-25.5. Museopäivät Helsingissä, Museoliitto 100 vuotta

Intendentti Minna Nyqvist

24.-25.5. Museopäivät Helsingissä, Museoliitto 100 vuotta

Museoassistentti Reetta Nykänen

23.3. Viestinnän ajankohtaispäivä (Suomen museoliitto)

29.3. Webinaari: Museokortin synnyttämä data ja sen hyödyntäminen (Suomen museoliitto)

19.4. Ajankohtaista museokortista (Suomen museoliitto)

18.5. Webinaari: Museokortti ja matkailu (Suomen museoliitto)

Ajalla 28.9.2022-3.10.2023 suoritettu Liiketoiminnan ammattitutkinto, Myynnin ja markkinointiviestinnän osaamisala (Rastor-instituutti & Suomen museoliitto, 150 osp)

Taidemuseon strategiapäivä

23.5. Lehmirannan lomakeskuksessa

Työhyvinvointi

12.6. Kulttuuripalveluiden yhteinen työhyvinvointipäivä Kirjakkalan ruukkikylässä.

TYHY-päivän ohjelmassa oli lopuksi melontaretki Hamarinjärvellä. Kuva: Kai Schneider

Työryhmät

Minna Nyqvist kaupungin viestintätiimi

Susanna Luojus ja Minna Nyqvist kuuluvat Salon prosenttitaiteen hankinta -työryhmään, joka ei kokoontunut vuoden aikana

Reetta Nykänen, Oskari Pekonen Kulttuurikasvatussuunnitelma Nappulan työryhmä

Museonjohtaja kuuluu Varsinais-Suomen ammatillisten museoiden Varsinaiset kehittäjät -työryhmään sekä osallistui Varsinais-Suomen museonjohtajien verkko- ja livetapaamisiin.

Taidemuseon henkilökunta ryhmäkuvassa Jarno Vesalan näyttelyriipustuksen aikaan. Ripustusviikot ovat moniammatillista tiimityötä. Kuva: Jarno Lindholm

Näyttelyt ja museokasvatus

Näyttelytoiminnan periaatteet

Salon taidemuseo esittelee kiinnostavaa, ajassa kiinni olevaa, osin paikallista, mutta myös valtakunnallisesti merkittävää taidetta. Veturitalli keskustelee taidenäyttelytoiminnallaan Suomen taidemuseoiden ammatillisessa verkostossa, tasokkaat näyttelyt ovat osa taidemuseon brändiä ja vaikuttavuutta. Näyttelyiden valintaa ovat ohjanneet mainitut laatutekijät taidemuseon kilpailukyvyyn säilyttämiseksi Suomen museokentällä. Vuoden 2023 näyttelytoimintaa ohjasi Veturitallin näyttelylinja: museo edustaa korkeatasoisesti ja monipuolisesti taiteen eri välineitä, huomioi paikallisuuden laajasti ajateltuna ja sovittaa sisältönsä siihen mitä muuta Suomessa on esillä. Veturitallin näyttelyissä huomioidaan kansainvälisyys sekä museon historian perintönä valokuvataide. Kiinnostava näyttelyohjelmisto vahvistaa Salon vetovoimaisuutta kulttuurimatkailukohteena ja houkuttelee taideyleisöä laaja-alaisesti kaupunkiin.

Paikallisena tavoitteena on ollut luoda vahvaa kulttuuritarjontaa salolaiselle ja ympäröivien kuntien yleisölle. Tulevien vuosien sisältösuunnittelun ja tapahtumien avulla on haluttu vahvistaa paikallisten taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden verkostoitumista taidemuseon kanssa ja ylläpitää keskusteluyhteyttä, samoin aktivoida kulttuurin omaehtoista toimijuutta. Taidemuseo toimii asiantuntijaroolissa ja konsultoi tarvittaessa kuvataiteen kysymyksissä.

Taidemuseo Veturitalli noudattaa toiminnassaan kuvataidetuotannon suosituksia ja tunnustettuja museokäytänteitä. Taiteilijoiden näyttelypalkkioihin on mahdollista hakea näyttelypalkkioavustusta Museovirastolta kahdesti vuodessa. Vuoden 2023 näyttelyihin haettiin avustusta syksyn haussa 2022 sekä kevään haussa 2023. Tukea saatiin haettuihin Meeri Koutaniemen, Sanni Weckmanin sekä Tellervo Kalleisen ja Oliver Kochta-Kalleisen näyttelypalkkioihin.

Kesän 2023 näyttely Meeri Koutaniemi & Gertrude Bell: *Kätketty Vapaus – Hidden Freedom* oli kävijämäärältään kolmanneksi suosituin näyttely koko Veturitallin historiassa.
Kuvat: Niclas Warius; Jarno Lindholm

Näyttelyohjelmisto vuonna 2023

28.1.–23.4.2023 5355 kävijää	Turun Taidegraafikoiden 90-vuotisjuhlanäyttely <i>Painetut maailmat</i> Galleria Sivuraide / Elämää elävästi ja todesti – Kuvanveistäjä Ben Renvall 1903–1979
6.5.–10.9.2023 16093 kävijää	Meeri Koutaniemi & Gertrude Bell: <i>Kätketty Vapaus – Hidden Freedom</i> Galleria Sivuraide / Tellervo Kalleinen ja Oliver Kochta-Kalleinen 101 kaikkien puolesta
30.9.2023–31.12.2023 5287 kävijää	Jarno Vesala Galleria Sivuraide / Sanni Weckman: <i>Jälki</i>

Turun Taidegraafikkojen 90-vuotisjuhlanäyttely *Painetut maailmat* oli tuore katsaus tämän päivän turkulaisen sekä kotimaisen taidegraafiikan tilaan ja sen eri menetelmiin. Näyttelyn kuratoi nykyisin Halikossa asuva kuvataiteilija, taidegraafikko Juha Joro valiten mukaan 12 Turun Taidegraafikkojen yhdistyksen jäsentäiteilijää. Mukana olivat kuvataiteilijat Annika Dahlsten, Markku Haanpää, Katri Ikävalko, Sirkku Ketola, Heli Kurunsaari, Miina Laine, Teija Lehto, Sara Manninen, Laura Miettinen, Tiina Vainio, Hanna Varis ja Jirko Viljanen. Näyttely osoitti, kuinka grafiikan teosten kieli voi olla hyvinkin maalauksellista, vedokset ainutlaatuisia ja teosten muoto kurkottaa kohti installaatioita. Näyttelyn ripustus muotoutui jokaisessa neljässä salissa olevan suurikokoisen, tilallisen teoksen ympärille. Mukana oli myös videoteoksia. Taidegraafiikan laajentuneesta ilmaisusta huolimatta kaikki taidegraafiikan menetelmät perustuvat vuosatoja vanhaan perinteeseen, painamiseen. Yhteistyö perinteikkään varsinaissuomalaisen taiteilijayhdistyksen kanssa vastasi myös taidemuseon haluun toimia laaja-alaisesti yhteistyössä paikallisen taidekentän kanssa.

Taidegrafiikan monet mahdollisuudet näyttäytyivät Veturitallin kevään näyttelyssä. Serigrafia voi olla myös installaatio, kuten Tiina Vainion teos *Valloittavat*, kuva: Jarno Lindholm

Galleria Sivuraiteessa nähtiin Ben Renvallin pienoisteoksia näyttelyssä *Elämää elävästi ja todesti – Kuvanveistäjä Ben Renvall 1903–1979*. Taidemuseon taidekokoelmaan kuuluu syntyjään suomusjärveläisen taiteilijan lahjoittama kokonaisuus uran keskeisistä teoksista ja näyttely koostui poimintoista pääosin tästä kokoelmasta. Renvall on tuttu taiteilija salolaisille, lakitetaanhan Renvallin monumentaaliveistos Seppä Lauri joka vappu. Samoin Renvallin perintöä on myös hänen vuonna 1944 suunnittelemansa kipsinen Jussi-patsas, josta oli myös esimerkki näyttelyssä.

Veturitallin päätilojen kesän 2023 näyttelyssä *Hidden Freedom – Kätketty vapaus* kohtasivat kaksi eri valokuvaajaa: brittiläinen arkeologi, tutkimusmatkailija ja vakooja Gertrude Bell (1868–1926) ja valokuvaaja, kuvajournalisti Meeri Koutaniemi (s. 1987). Näyttelyn lähtökohta syntyi Koutaniemen tutkittua sata vuotta sitten eläneen tutkimusmatkailija Gertrude Bellin arkistomateriaaleja, jotka sijaitsevat Newcastle'n yliopistossa Iso-Britanniassa. Paljastui, että molemmat naiset olivat kuvanneet ja dokumentoineet ympäristöä samoissa maissa ainoastaan eri aikakautena. Heidän molempien näkökulma oli havainnoida tavallisia ihmisiä ja paikallista elämänpiiriä. Näyttelyn teoksissa kerrostui näin kymmenen eri maan tapahtumat, maisemat sekä murrokset, niin Lähi-idässä kuin Aasiassa. Näyttelyn osatuottajana toimi Kuopion VB-keskus, jossa aihetta oli esitelty kesällä 2020. Sisältö laajeni kuitenkin huomattavasti Salossa uusien vedosten ja laajan tekstiaineiston myötä. Näyttelyssä panostettiin myös graafiseen ilmeeseen ja esillepanoon.

Galleria Sivuraiteessa oli esillä Tellervo Kalleisen ja Oliver Kochta-Kalleisen vuorovaikutteinen videoinstallaatio *101 kaikkien puolesta*. Teos pyrki ymmärtämään, miksi ajattelemme niin kuin ajattelemme. Video koostui vuonna 2015 taiteilijoiden tekemistä vierailuista 100 henkilön luokse ympäri Suomen. Nämä henkilöt muodostivat tilastollisen poikkileikkauksen Suomen väestöstä ja taiteilijat haastattelivat henkilöitä heidän suhteestaan 30:een mielipiteitä jakavaan teemaan. Kuunneltavana oli yhteensä 65 tuntia haastateltavien mielipiteitä. Mukana Sivuraiteessa oli myös *Vaikuttavien kirjojen kirjasto*, joka muodostui jokaisen sadan osallistujan nimeämistä omaan ajatteluun vahvasti vaikuttaneesta kirjasta. Kokonaisuus kävi vuoropuhelua museon pääsaleissa olevan Koutaniemen ja Bellin valokuvista kootun näyttelyn kanssa.

Veturitallin tunnelmat vaihtuvat näyttelyittäin. Jarno Vesalan teos uusin *Hengitys* (2023) oli ensimmäistä kertaa esillä Veturitallin näyttelyssä. Teoksessa kuoro ihmisiä laulaa samaa ääntä. Kuva: Niclas Warius

Syksyllä Veturitallin pääsalit täyttyivät kuvataiteilija Jarno Vesalan (s. 1977) suurista installaatioista. Vesalan valinnasta Vuoden nuoreksi taiteilijaksi oli vuonna 2023 kulunut tasan kymmenen vuotta, eikä hänen teoksiaan oltu nähty esillä tässä laajuudessa sitten vuoden 2013 näyttelykiertueen. Kymmenessä vuodessa teosten koko ja massa ovat kasvaneet, ja samalla niistä on tullut koko tilan täyttäviä installaatioita. Keskeisessä roolissa Vesalan teoksissa on katsojan kokemus. Teokset ovat kuin pysähtyneitä elokuvan kohtauksia, joihin katsoja pääsee sisään. Katsojasta tulee osa teosta, kun hän sulautuu hahmoksi muiden joukkoon. Näyttely oli sisällöltään jotain, mitä moni ei ollut mahdollisesti ennen kokenut. Veturitallin suuret salit mahdollistivat erinomaisesti taiteilijan tavoitteet, ja sisältö huomioitiin taidemuseokentällä korkeatasoisena. Ylen Jälkinäytöksessä joulukuussa kuraattori Veikko Halmetoja kommentoi Vesalan näyttelyä: "Harvoin lähdän museoon toista kertaa katsomaan samaa näyttelyä."

Samaan aikaan Vesalan kanssa oli Galleria Sivuraiteessa esillä Sanni Weckmanin (s. 1993) teoksia näyttelyssä *Jälki*. Nimi viittasi taiteilijan pohdintaan siitä, millaisia jälkiä jätämme itsestämme elämän varrella. Weckmanin työskentelyn lähtökohtana toimii usein valokuva, jonka aihe siirtyy uuteen muotoon. Mukana oli tuftattuja teoksia vanhoista sukuvalokuvista ja uusia kuvakudoksia, jotka olivat syntyneet lahjoitetuista passikuvista.

Kollegiaalinen vertaisarviointi on tärkeä osa niin ammatillista kehittymistä kuin museotyön laadun arviointia. Veturitallin aloitteesta Varsinais-Suomeen perustettiin näyttelyiden arviointiin keskittyvä ammatillisten museoiden yhteiskehittämisyryhmä, joka kiertää vuoden aikana eri museoita. Työtä johtaa Turun Museokeskus. Taidemuseo Veturitallissa syvälinen näyttelyarviointi tehtiin 13.10.2023 kohdistuen Jarno Vesalan näyttelyyn. Tarkoituksena oli vertaisarvioida ja saada palautetta näyttelyn onnistumisista ja "heikoista lenkeistä": arvioissa käytiin lävitse ripustuksen dramaturgia, yleisötekstien sisällöllinen kiinnostavuus, kielellinen taso sekä saavutettavuus. Samalla arvioitiin myös näyttelyn graafinen ilme, valaistus sekä museon palvelupolku eli yleisön huomioiminen näyttelyn tuotannossa sekä museon tiloissa.

Yleisötyö

Taidemuseo jatkoi jo edellisenä vuonna vakiintunutta työskentelytapaa, jossa yleisötyötä rakennettiin pitkäjänteisesti koko vuoden näyttelykierto huomioiden. Lähtökohta taidemuseon yleisötyölle on, että ohjelmiston sisällöt liittyvät esillä olevan näyttelyn sisältöihin niitä syventäen. Säännöllisissä kokouksissa käydään lävitse koko näyttelykohtainen yleisötyön kaari palvelumuotoiluajattelua hyödyntäen. Yleisötyön suunnittelu pureutuu näyttelyn kaikkiin osa-alueisiin lähtien siitä, millaista sanastoa näyttelystä puhuttaessa käytetään tai kuinka taataan henkisesti ja fyysisesti turvallinen näyttelykokemus.

Kokonaisuutena taidemuseon yleisötyövuosi 2023 sisälsi niin kurseja, työpajoja, taiteilijataapaamia kuin luennon. Jokaisen näyttelyn yleisötyön ohjelma pyritään suunnittelemaan etupainotteisesti niin, että esimerkiksi mahdollinen sidosryhmäyhteistyö onnistuisi mahdollisimman toimivasti. Yhteistyö kansalaisopiston kanssa vakiintui toimivaksi malliksi, josta kumpikin osapuoli hyötyy. Taidemuseo tarjoaa kiinnostavat näyttelysisällöt ja pienehkön työpajatilan, jota kansalaisopisto voi hyödyntää kurssipaikkanaan. Kurssien sisällöt suunnitellaan ja markkinointi hoidetaan yhdessä. Yhteistyötä tehdään sekä syys- että kevätlukukaudella. Kesänäyttelyiden ajan yleisötyö toteutetaan taidemuseon oman henkilöstön voimin. Oikean laajuisen ja -tyyppisen yleisötyön tekeminen Salon kokoisessa kaupungissa hahmottuu pidemmän ajanjakson kokemuksella ja yhteistyöllä.

Taidemuseo jatkoi omien ääniopasteiden tuottamista ja vuonna 2023 ääni annettiin taiteilijoille. Turun Taidegraafikoiden näyttelyyn tehtiin QR-koodilla avautuvia äänisisältöjä, joissa jokainen taiteilija avasi omaa työskentelyään. Kesän näyttelyssä otettiin pitkän koronatauon jälkeen uudelleen käyttöön museon omat ääniopastuslaitteet. Meeri Koutaniemi esitti tervehdyksen näyttelyyn tulijalle sekä luki molempien kuvaajien päiväkirjamerkintöihin pohjautuvaa äänisisältöjä. Syksyllä Sanni Weckman esitteli työskentelyään opastuslaitteen kautta.

Yleisötyön sisältöjä ovat myös näyttelyiden oheismateriaalina olevat videotuotannot. Meeri Koutaniemen näyttelyssä oli esillä Kätkeyty vapaus -näyttelyn taustoja avaava VB-keskuksen tuottama dokumentti. Jarno Vesalan näyttelyyn tuotettiin ostopalveluna uusi taiteilijadokumentti, joka antoi kasvot tekijälle suurten installaatioiden takana.

Taidemuseon sosiaalisen median kanaviin tuotettiin näyttelyiden teoksia, teemoja ja taiteilijoita avaavia postauksia. Lisäksi edelleen verkosta on löydettävissä Salon arkkitehtuurikierrros -kävelyreitti sekä kaupungin julkisia veistoksia esittelevä Kulturelli kaupunkikävely -karttapohja. Reittien linkit ovat löydettävissä taidemuseon sekä kaupungin nettisivuilta.

Opastukset

Näyttelyiden perinteiset maksuttomat yleisöopastukset järjestettiin sunnuntaisin klo 14.

Ryhmäopastuksia järjestettiin vuoden aikana yhteensä 116 ja niihin osallistui 1553 henkilöä. Opastuksia museossa pitävät museoassistentit sekä freelance-opaat.

Tapahtumat

MUSEOPERJANTAIT:

Salon taidemuseoon on perinteisesti ollut vapaa pääsy kunkin kuukauden ensimmäisenä perjantaina näyttelyjen aukioloaikoina.

KONSERTIT:

Konsertteja oli kaksi. Valkeat aamut – Einari Marvian lauluja (Katri Jalonen, Esa Ylönen) 17.5. ja Kemiönsaaren Musiikkijuhlat - Juhlavuosisäveltäjät (Bezrodny, Gustafsson, Perl, Jyväskylä Sinfonia Wind Quintet) 13.7.

KURSSIT:

Yhteistyössä Salon kansalaisopiston kanssa järjestettiin Andréa Vannucchin vetämä taidepiiri yhteensä kaksi kertaa ja Mummit –ja muksut –kurssi 4-7-vuotiaille lapsille ja heidän isovanhemmilleen kolmena lauantaina, keväällä.

Suvi Toivoniemi piti lasten työpajoja 22.-23.4. ja 18.-19.10. yhteensä 4 kertaa.

Tea Tikan vetämät taidepiiri -työpajat 24.2., 3.3. ja 4.3. yhteensä 3 kertaa.

Lisäksi taidepiiriä pitivät Eero Markuksela ja Keanne van de Kreeke, yhteensä 3 kertaa.

Turun taidegraafikoiden akvarellimonotypia työpaja aikuisille oli 25.3. Lotta Lekan vetämänä. Sanni Weckmanin taiteilijatapaaminen oli 15.10., jonka jälkeen hän piti vielä tuftaustyöpajan. Salon kansalaisopisto järjesti kaksi tuftaustyöpajaa 18.11.-19.11.

LUENNOT:

Salon taidemuseo Veturitallin Ystävät ry järjesti 14.2. Helena Malmivirran luennon.

MUUT TAPAHTUMAT:

Opettajien ilta järjestettiin kaksi kertaa, 7.2., jolloin mukana oli graafikko Juha Joro ja 24.8., jolloin mukana oli taiteilija Jarno Vesala.

Oppaiden ilta järjestettiin myös kaksi kertaa 1.3. ja 5.9.

Kaupunki oli palkannut kesämuusikot, jotka esiintyivät taidemuseolla 27.6.

Poliitikon museoharjoittelussa 23.8. oli mukana Johanna Riski (kesk., Salon kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja)

Osana Salon Pride-viikon ohjelmaa järjestettiin sateenkaareva Pride-teemaopastus taidemuseon näyttelyihin 24.8.

Meeri Koutaniemen taiteilijatapaamiset 28.5. ja 20.8.

Elokuva *Letters from Baghdad* (2016) esitykset 17.8. ja 31.8. (Taiteiden yö). Zeva Oelbaumin & Sabine Krayenbühlin ohjaama dokumentti valotti Gertrude Bellin vaikuttavaa elämää.

Taiteiden yö Salossa 31.8.: kuvassa kuvataiteilija Tellervo Kalleinen, viljelijä Esa Rannikko, eläinlääkäri Jerina Wallius sekä ammattikoripalloilija Juho Nenonen, kuva: Veturitalli

Taiteiden yönä 31.8. taidemuseon pääsymaksut olivat puoleen hintaan. Ilta huipentui ihmisyyys-aiheiseen keskustelutilaisuuteen, joka rakentui taiteilijaduo Tellervo Kalleisen ja Oliver Kochta-Kalleisen

vuorovaikutteisen *101 kaikkien puolesta* -teoksen ympärille. Taidemuseo kutsui paikalle kolme paikallista eri alojen vaikuttajaa esittelemään Kalleisten teosta valitsemastaan näkökulmasta käsin. Illalla näytettiin dokumentti *Letters from Baghdad* (2016).

17.10. Veturitalli täytti 25-vuotta, jolloin museoon oli ilmainen sisäänpääsy. Kävijöitä oli yhteensä 513.

Kurpitsaviikonloppuna oli pidennetyt aukioloajat kahtena viikonloppuna 13.-15.10. ja 20.-22.10., jolloin taidemuseo oli auki 10-19.

Jarno Vesalan taiteilijatapaaminen 5.11.

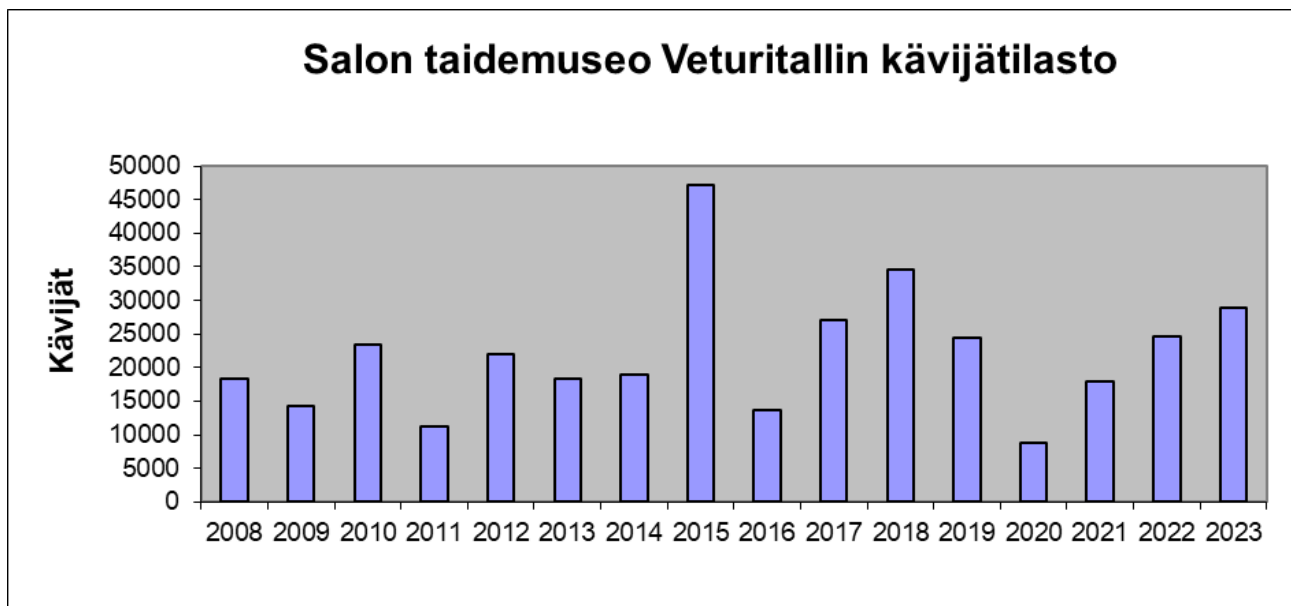
Veturitallin kahvilassa pidettiin kokouksia vuoden aikana 10 kertaa ja Cafe Veturitallissa oli 7 kahvilatilaisuutta. Näyttelyiden avajaisia vietettiin kolme kertaa.

Tapahtumien kävijämäärät sisältyvät Kävijämäärät ja avoinna pito -kohdassa mainittuun taidemuseon palvelujen kokonaiskäyttäjämäärään.

Kävijämäärät ja avoinnapito

Näyttelyissä ja muissa Veturitallin paikan päällä toteutuneissa tilaisuuksissa kävi yhteensä 28 987 henkilöä, (24 680 vuonna 2022). Luku ei sisällä museokaupassa asioineita asiakkaita, jotka eivät jatkaneet näyttelytilojen puolelle. Maksaneita kävijöitä oli 20 015 henkilöä (69 % kokonaiskävijöistä). Alle 18-vuotiaita lapsia yksittäisinä kävijöinä vieraili 5 %, eläkeläisiä ryhmänä tai yksittäin 8 %. Aikuisten pääsymaksun 10 euroa maksaneita oli 12 %. 2023 yli 64% kävijöistä tuli Salon talousalueen ulkopuolelta.

Museokorttikävijöitä oli 41 % kokonaiskävijämäärästä ja museokortin ostaneita 2 % kävijöistä. Kokouksiin, ja muihin tapahtumiin osallistui 2 % vuoden kokonaiskävijöistä. Taidemuseo oli suljettuna ripustusviikkojen aikana yhteensä 102 päivää.

Tutkimus ja julkaisut

Kuvataiteilija Helena Hauta-aho työskenteli määräaikaisena työntekijänä kartoittaen historiallisen museon Marimekko-kokoelman sisällön luonnetta suhteessa taidehistorialliseen kontekstiin. Resurssien niukkuudesta johtuen ei laajempaa tutkimus- tai julkaisutoimintaa tehty.

Muut palvelut

TILAUSKAHVILA CAFE VETURITALLI

Yrittäjä Räntmestarin krouvi, Marjo Katajainen. Järjestettyjä tilaisuuksia oli 17, tilaisuuksiin osallistuneita oli 319 henkilöä.

Salon nuorisopalveluiden Metka-kahvila alkoi pitää kahvilaa auki museoperjantaisin, joka kuukauden ensimmäinen perjantai. Metka-kahvila piti myös 5.4. kakkubuffetin, joka sai suuren suosion.

MUSEOKAUPPA

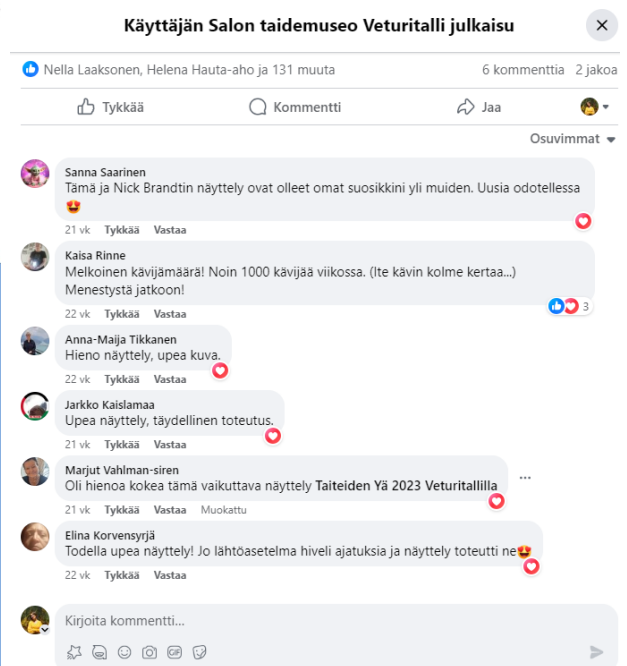
Taidemuseon oman museokaupan liikevaihto oli 30 741 euroa ja toimintakate oli 11 976 euroa. Museokaupan liikevaihto sisältää myydyt kirjat, julkaisut, lehdet, kortit, julisteet, lahjatavarat ja postimerkit. Museokaupan liikevaihtoon ei kuulu opastus- ja pääsymaksut eikä tilavuokrat.

Markkinointi, tiedottaminen

Taidemuseon näyttelyistä tuotettiin julisteet, ulkomainokset kaupungin hallussa oleviin JCDecaux'n julistekaappeihin ja taidemuseon julkisivuun mainoskangas. Museon näyttelyohjelma jaettiin koteihin alkuvuonna ja sitä oli jaossa kaupungin eri pisteissä sekä tapahtumissa. Salon taidemuseo käytti tiedotukseen kaupungin viestinnän ja markkinoinnin tavoin STT:n tiedote- ja uutishuonepalvelua.

Taidemuseo osti toukokuussa vaikuttaja Stella Harasekilta somekampanjan, joka sisälsi Instagram feed-julkaisun sekä Instagram-tarinakokonaisuuden. Tavoitteena oli lisätä kesän päänäyttelyn näkyvyyttä ja houkutella kävijöitä taidemuseoon erityisesti pääkaupunkiseudulta. Kampanjan tavoite oli tuoda esille, kuinka taidemuseorakennus avarine tiloineen ja korkeatasoisine näyttelyineen on visuaalinen elämys. Feed-osio tavoitti 13 179 henkilöä ja Storien-puoli 6 356 katsojaa.

Taidemuseon kotisivuja www.salontaidemuseo.fi ja www.saloartmuseum.fi ylläpidetään ja huolletaan aktiivisesti ja siitä vastaavat pääasiassa intendentti sekä museoassistentti. Sivuille ladataan esimerkiksi vaihtuvien näyttelyiden pressikuvakansiot toimittajien käyttöön ja ajankohtaista-osioon listataan museon menovinkit ja muut erityistapahtumat. Kuvia päivitetään vuodenaikaan sopivaksi. Taidemuseon omissa sosiaalisen median kanavissa (Facebook ja Instagram) viestittiin aktiivisesti museon toiminnasta, ajankohtaisista asioista, näyttelyistä ja tapahtumista. Sosiaaliseen mediaan ostettiin myös mainosnäkyvyyttä erityisesti näyttelyiden vaihtuessa.

Kuvakaappaus Bell & Koutaniemen näyttelyssä vierailien kävijöiden kommentteista Facebookissa syyskuussa 2023.

Näyttelytiedotteet lähetettiin laajaan tiedottajajakeluverkostoon, lisäksi ilmoitettiin paikallisessa lehdistössä, kaupungin matkailuesitteessä *Salo2023*, *Salo Vapaalla*-esitteessä sekä Museoliiton ylläpitämällä Näyttelyposti-sähköpostilistalla. Näyttelykohtaisesti kohdennettiin tiedottamista myös Turun alueen, pääkaupunkiseudun ja taidealan lehtiin.

Koska näkyvyys sosiaalisessa mediassa on olennainen osa markkinointiviestintää, panostaa taidemuseo laadukkaaseen kuvamateriaaliin ja hankkii ammattivalokuvaajien ottamaa materiaalia. Myös videosisältöjä tuotetaan. Esimerkiksi Jarno Vesalan näyttelyn markkinointia varten taidemuseo osti videokuvaaja Esa Jussilalta kuusi kappaletta 10–30 sekunnin pituisia sisältövideoita sosiaalisessa mediassa jaettavaksi. Vesalan pimeään installoitujen teosten laadukas tallentaminen ei ole helppoa, joten ammattivideokuvaajan käyttäminen vahvisti Vesalan näyttelyn saavutettavuutta ja näkyvyyttä.

Kävijäpalautetta kerättiin museossa useamman alustan kautta läpi vuoden. Roidun reaaliaikainen online-raportointityökalu mittasi museon NPS luvuksi 82, voittopuolisesti museota suositellaan eteenpäin. Valmiiden rasti ruutuun -kohtien lisäksi palautetta saattoi antaa vapaasti tekstinä. Kiinnostavaa on Roidusta esille nouseva kävijöiden kotipaikkaprofiili – noin 2/3 Veturitallin asiakkaista saapui 2023 Roidun mukaan Salon alueen ulkopuolelta. Roidu-kyselyn lisäksi kävijäpalautetta saatiin Museokortti-sovelluksen kautta. Museokortilla sisään tulleet voivat antaa palautetta käynnistään, ja Veturitallin saamien palautteiden tämänhetkinen kumuloitunut keskiarvo on 4.42/5.

Veturitalli teki vuonna 2023 myös yhteistyötä Aalto-yliopiston opiskelijoiden kanssa ja tästä tuotoksena saatiin erillinen palautekysely Jarno Vesalan näyttelystä. Kysely avautui QR-koodilla, joka sijaitsi näyttelyn yhteydessä. Tähän saatiin yhteensä 77 vastaajaa, jotka antoivat avoimia kommentteja sekä vastasivat kyselyssä annettuihin väitteisiin näyttelystä. Väitteiden perusteella suurin osa vastaajista muun muassa ilahtui, mutta tunsikin myös jännitystä näyttelyssä. Palautetta saatiin läpi vuoden myös museon kommenttikirjaan, joka sijaitsee galleriakäytävällä matkalla näyttelysaleihin. Kommentit olivat suurimmaksi osaksi kiitteleviä ja näyttelyn herättämiä tunteita avaavia, kuten 4.10.2023: *”pysähdyin, vaikutuin, voimaannuin”*.

Näyttelyiden kiertäminen luo näkyvyyttä: museonjohtajan kuratoima Überhund-näyttely jatkoi Salon jälkeen vuonna 2023 Jyväskylän, Kouvolan, Mikkelin taidemuseoihin, mikä toi uuden Salon taidemuseolle aina uuden medianäkyvyyden näyttelyn avauduttua uudessa museossa.

Taidemuseo seurasi mediaosumia ja sen tuomaa laskennallista arvoa aktiivisesti Meltwater-mediaseurantapalvelun kautta. Asiakkaiden tekemä markkinointi FB- ja Instagram-päivitysten muodossa on tutkitusti tehokas keino levittää tietoisuutta näyttelyistä. Vuoden 2023 ansaitusta näkyvyydestä 64.2 % syntyi sosiaalisen median keskustelujen ja nostojen kautta. Printtimedia ja näköislehdet edustavat 35.8 % näkyvyydestä ja sen laskennallinen mainosarvo on vuonna 2023 ollut 1 130 000 euroa. Mediaseurannan mukaan taidemuseo Veturitalli sai yhteensä 400 osumaa mediassa ja printissä, mikä on 23 % enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Veturitalli mainittiin somelähteissä 738 kertaa. Laskennallista mainosarvoa ei lasketa somemaininnoista eikä tv-osumista. Meltwaterin antamat analysoinnin työkalut auttavat Veturitallin markkinointiviestinnän ohjaamisessa.

Share of Voice ⓘ

● Veturitalli Media & Näköislehdet	35.8%
● Veturitalli some	64.2%

Kuvakaappaus Meltwaterin laskemasta ansaitun medianäkyvyyden kokonaismäärästä näköislehtien ja sosiaalisen median kesken vuonna 2023.

Kokoelmatyö ja taidehankinnat

Taidekokoelmat

Taidemuseo Veturitallin kokoelma muodostuu Salon kaupungin omistamista taideteoksista sekä talletussopimuksella Salon taidemuseon hallinnoimista teoksista ja alakokoelmista. Talletuksia oli vuoden 2023 päättyessä 778 ja kaupungin omistamia teoksia 1728. Suurin talletuskokoelma on Taidemaalari Viljo Hurmeen Säätiön kokoelma, jota säätiö kartuttaa uushankinnoin.

Tietokantapäivityksiä tehtiin toimintavuoden aikana erityisesti teosten sijaintitietoihin. Teossiirtoja eli uusia sijaintipaikkoja teoksille kirjattiin yhteensä 154. Myös uudet lahjoitukset tai ostot luettelointiin Muusa-tietokantaan. Muusa sijaitsee selainpohjaisella, Suomen taide ja taidekokoelmat -osuuskunnan hallinnoimalla alustalla taide.art, josta myös yleisö voi tutkia tietyin rajauksin kaupungin kokoelmaa. Suomen museoliiton ja Kuvaston välinen sopimus Kuvastoon kuuluvien taiteilijoiden esittämisestä avoimissa tietoverkoissa nimittäin päättyi kustannussyistä vuoden 2023 lopussa. Uuden sopimuksen hinta olisi museolle ollut kaksinkertainen vanhaan verrattuna ja sitä pidettiin kohtuuttomana. Näin ollen Salon taidemuseo poisti maksullisten Kuvaston jäsenäiteilijoiden teoskuvat verkosta. Tiedot teoksista säilyvät edelleen kaikkien saatavilla. Poikkeuksena ovat kokoelmaan kuuluvat Kulturellin kaupunkikävelyn 13 julkista veistosta, joiden kuvat ovat verkossa.

Taidemuseon hallinnoimassa taidekokoelmassa oli teoksia vuoden lopussa yhteensä 2506, ja näistä oli sijoitettuna ja esillä kaupungin laitoksissa 1078 eli 43 %. Sijoitettujen tai talletettujen teosten määrä pieneni muun muassa Salon sairaalan ja pääterveysaseman uudisrakennustöiden alta evakuoitujen teosten vuoksi. Sairaalanmäelle sijoitetut teokset siirrettiin välivarastoon rakennustöiden ajaksi. Sijoitetut teokset Armfeltin koulusta siirrettiin myös välivarastoon remontin tieltä. Koska taidemuseon omat tilat kokoelmien varastoinnille ovat kaiken kaikkiaan niukat, sai taidemuseo kaupungin omista kiinteistöistä soveltuvan tilan varastointia varten. Tilaan tehtiin teossäilytykseen soveltuvat hyllyrakenteet ja tilan varustamista jatketaan edelleen 2024.

Museonjohtaja ja intendentti kävivät syyskuun alussa tutustumassa pääterveysasemalle ja Salon sairaalan alueelle sijoitettuihin kaupungin kokoelman teoksiin, jotka siirrettiin kokonaisuutena pois kiinteistöistä rakennustöiden tieltä. Kehyksistään irronnut grafiikanteos tuotiin museolle konservoitavaksi. Kuva: SSS/Minna Määttänen

Kokoelmat karttuivat vuonna 2023 yhteensä 20 teoksella, joista viisi teosta olivat taidemuseon uusia hankintoja. Museo hankkii teoksia pääasiassa omista näyttelyistään. Tammikuun alussa 2023 päättäneestä näyttelystä Überhund – taiteen kiehtovat koirat ostettiin Elina Ruohosen teos Vallan kahvat (2022). Teos myös kehystytettiin, sillä se oli esillä kehystämättömänä. Perniöläiseltä Aurora Reinhardilta ostettiin kolme teosta Perniön museossa esillä olevasta ripustuksesta: *Kaapissa* (2023), *Curiosity* (2008) sekä *White Lashes* (2009). Erika Adamssonilta ostettiin teos *Anna-Lisa* (2023) Wiurilan kesä -näyttelystä. Lahjoituksena saatiin Eeva Hidströmin testamenttilahjoituksena 20 teosta, viisi veistosta sekä 15 maalausta.

Taidemuseon uusi kokoelmahankinta Elina Ruohosen *Vallan kahvat*, lainattiin tammikuussa Überhund - Taiteen kiehtovat koirat -näyttelykiertueelle. Samassa näyttelyssä on lainassa myös Noora Schroderuksen *Elefanti-sarjan* kolme valokuvaa. Teokset siirtyivät ensiksi Jyväskylään ja takaisin Saloon teokset palautuvat toukokuussa 2024.

Taidemuseon kokoelmaan kuuluu 28 julkista veistosta, joille tullaan tekemään tulevaisuudessa huoltosuunnitelma resurssien mahdollistamassa aikataulussa. Huoltoprosessin aloitti kesällä 2023 veistuskonservaattorin tekemä Seppä Laurin kuntokartoitus, jonka perusteella veistoksen puhdistukseen varattiin rahaa 2024 talousarvion yhteydessä.

Taidemuseo jatkoi Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan hallinnoimiin kiinteistöihin talletettujen teosten inventoimista ja kaikki kohteet käytiin tarkastamassa vuoden 2023 aikana. Taidemuseolla työskenteli määräaikainen työntekijä tässä projektissa. Teoksia Varhan kiinteistöissä oli kokoelmanhallintajärjestelmä Muusan mukaan 383 kappaletta, joista lukumääräisesti suurin osa sijaitsi Salon sairaalan ja pääterveysaseman tiloissa. Teoksista tehtiin kiinteistökohtainen talletussopimus pohja, mutta talletussopimuksia ei voitu allekirjoittaa, sillä Varha ei ollut nimennyt yhteystahoa vastaamaan sijoitetusta taiteesta. Taidetta kuitenkin toivotaan esiteltävän jatkossakin sotetoimijoiden toimitiloissa eli yhteys Varhaan säilyy kiinteästi. Salon sairaalan uudisrakennukseen tullaan sijoittamaan tulevaisuudessakin taidetta ja taidemuseo on mukana rakennuttajan ja sairaalan kokoamassa taidetyöryhmässä.

Prosenttitaide Salon kaupungissa

Salon kaupunki on tehnyt päätöksen noudattaa prosenttiperiaatetta (kh 13.9.2010 § 566 ja täydentävä päätös kh 26.3.2012 § 201). Prosenttiperiaatteella tarkoitetaan, että vähintään yksi prosentti uudisrakennus- ja perusparannuskohteiden rakennuskustannuksista käytetään tilojen tai ulkoalueiden viihtyvyyttä parantavaan kuvataiteeseen. Kuvataiteen käsite rakennushankkeissa on laaja käsittäen itsenäisten teosobjektien lisäksi rakennusten väri- ja valaistusolosuhteet aina piha-alueiden ympäristötaiteen tai toiminnallisten elementtien suunnitteluun. Salon kaupungissa prosenttitaiteen budjetointi irrotettiin vuonna 2010 teknisen viraston alaisuudesta ja prosessi muuttui siten, että julkinen taide kuuluu taidemuseon talousarviovalmisteluun investointina. Museon on anottava prosenttitaideinvestointia itsenäisesti.

Kuluneiden vuosien aikana on käynyt hyvin selväksi, että Salossa rakennushankkeesta irrotettu prosenttitaidemennettely ei ole oikea tapa toimia, taidehankintoja ympäristön viihtyvyyden lisääjiksi ei ole päästy tekemään. Valmiisiin rakennussuunnitelmiin päälle liimattu taidehankinta ei noudata prosenttitaidehankkeiden henkeä, eikä taiteen vaikuttavuus ja mahdollisuudet rakennetussa ympäristössä pääse toteutumaan. Julkisiin tiloihin ja ulkoalueille tehdyt taidehankinnat ovat olleet Salossa vuoden 2010 jälkeen hyvin vähäisiä, ja uudisrakennusten potentiaali kaupunkiympäristön kehittäjänä on osin jätetty käyttämättä. Kaupunki ei ole pysynyt mukana rakentamisen omaleimaisuuden kehityksessä.

Pekka Jylhän Ilo-veistos (2007)
Uimahallin kupeessa on esimerkki prosenttitaiteen merkityksestä ja julkisten teosten suorasta vaikuttavuudesta paikan identiteettiin ja omaleimaisuuteen. Kuva: Jussi Tiainen

Muu kokoelmatyö

2023 tehtiin yhteistyötä kaupungin puutarhapuolen kanssa, jonka investointikohteena oli Sibelius-puiston arvoviheralueen kohentaminen ja puistossa sijaitsevan Vapauden liekin (1992) valaistuksen korjaaminen. Veistoksen valaisussa konsultoitiin myös taiteilija Seppo Mannista. Samalla valaistiin Simo Heleniuksen Hirvi-veistos (1995).

Verkkonäyttelyt kokoelmista

Museo on hallinnoinut Viljo Hurmeen työnkuvia esittelevää sivustoa ja tehtäväpakettia koululaisille. Sivustoille on päässyt linkin välityksellä museon verkkosivuilta.

Arkistot ja kirjasto

ARKISTOT

Salon taidemuseo seurasi lehti- ja somenäkyvyyttä Meltwaterin mediaseurantapalvelun välityksellä. Printtilehdissä, näköislehdissä ja uutismediassa Salon taidemuseo ja sen näyttelyt mainittiin 400 kertaa, yritystilien julkaisemia somemainintoja oli vuoden aikana 738 kappaletta. Yksityistilien mainintoihin tai hashtagien seuraamiseen museolla ei ole mahdollisuuksia tai resursseja.

KIRJASTO

Museon kirjat luetteloidaan Salon pääkirjastossa ja luokitellaan Vaski-kirjastojen noudattamaan kirjastoluokitukseen. Tietokantaan luokiteltuja julkaisuja taidemuseon kirjastossa on 3428 kpl. Kirjalahjoituksia oli vuoden aikana 29 kpl ja kirjahankintoja 24 kpl. Kirjasto karttui lähinnä taidemuseoiden julkaisuvaihtorenkään ilmaisjulkaisujen sekä lahjoitusten ansiosta. Taidemuseon kirjasto aineistoineen on löydettävissä KOHA-tietokannasta käsikirjastona. Kirjoja ei lainata, niitä voi lukea ja tutkia museon tiloissa.

Vuoden aikana tilattiin lehdet: Arkkitehti, Kamera, Salon Seudun Sanomat sekä Taide. Helsingin Sanomat ja Turun Sanomat ovat luettavissa sähköisessä muodossa.

Yhteistyökumppanit

Suomen museoliiton vuosittain järjestämän, valtakunnallisen ”Poliitikon museoharjoittelu” -teemaviikon aikana päättäjät pääsevät kurkistamaan museotyön arkeen ja museoiden ammattilaiset tutustuvat poliitikkoihin. Kaupunginvaltuutettu Johanna Riski saapui museoharjoitteluun 23.8.2023, kuva: Veturitalli

Museokentän yhteistyökumppaneita olivat mm. Opetusministeriö, Museovirasto, Suomen Museoliitto, muut taidemuseot, valtakunnalliset taiteilijajärjestöt, Salon Taiteilijaseura sekä Salon taidemuseo Veturitallin Ystävät ry. Yhteistyötä museon ystäväyhdistyksen kanssa tiivistettiin mm. kokouskäytännöistä ja tiedonkulusta sopimalla. Museonjohtaja osallistuu ystäväyhdistyksen hallituksen kokouksiin ja yhteistyötä on tarkoitus tiivistää edelleen. Salon taidemuseon Veturitallin Ystävät ry. on jäsenmäärältään suuri ja aktiivinen toimija. Yhteistyöllä on merkittävä vaikutus Veturitallin näkyvyyteen ja brändiarvoon salolaisena kulttuuritoimijana.

Bell & Koutaniemi -näyttelyyn liittyen tehtiin yhteistyötä myös painotalo Novela Oy:n kanssa, kun näyttely sai näyttelylaatuiset kankaat sponsorihintaan somenäkyvyyttä vastaan. Yhteistyötä tehtiin luonnollisesti myös tiiviisti taiteilijoiden kanssa ajankohtaisten ja tulevien vuosien näyttelyiden puitteissa.

Talousarvion toteutuma

	TA 2033	Toteutunut 2023	Käyttö %	TP 2022
Toimintatuotot	184990	268315	145	227331
Myyntituotot	20000	31061	155,3	43855
Tuet ja avustukset	53690	56686	105,6	50863
Muut toimintatuotot	111300	180567	162,2	132612
Toimintakulut	-746214	-831090	111,4	-706642
Henkilöstökulut	-263164	-288461	109,6	-284847
Palvelujen ostot	-222680	-243588	109,4	-211100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-69420	-87239	125,7	-67017
Muut toimintakulut	-190950	-211802	110,9	-143678
Toimintakate	-561224	-562775	100,3	-479311
Vuosikate	-561224	-562775	100,3	-479311
Poistot ja arvon alentumiset	-88590	-46313	52,3	-33345
Tilikauden tulos	-649814	-609089	93,7	-512656

Palkkatyöllistämisen henkilöstömenot näkyvät toteutumassa sekä tuloina että menoina. Työllisyyspalkkojen määrä taidemuseossa vuoden aikana oli 57 045 euroa eli kaikkiaan 20 % henkilöstömenoista. Tukea kaupunki sai kuluihin 37 686 €. Salon museoille 2023 myönnetty valtionosuus 245 269 euroa ei näy taidemuseon budjetissa.

Kukitus Jarno Vesalan ja Sanni Weckmanin näyttelyavajaisissa. Näyttelyn avasi vuorovaikutusmuotoilija Simo Routarinne. Kuva: Teija Ala-Rakkola

Meritalon museon uusi *Entten tentten - leluja ja leikkiä* -näyttely houkutteli runsaasti uusia innokkaita kävijöitä. Kuvassa intendentti Mia Juva ja amanuenssi Anna Väänänen. Kuva: SSS.

Salon historiallinen museo SAMU

Toiminnan periaatteet

Kunnallinen ja valtiollinen asema ja organisaatio

Salon historiallinen museo SAMU on valtiosuutta nauttiva, ammatillisesti hoidettu kulttuurihistoriallinen museo, joka kuuluu Salon kaupungin museopalveluihin. Museon asioista päätettiin sivistyspalveluiden vapaa-ajan lautakunnassa, jossa asiat esitteli sivistyspalveluiden johtaja. Vuoden 2015 alusta Salon historiallinen museo on ollut valtionavun piirissä osana Salon kaupungin museopalveluja ja museon osuus saaduista henkilötyövuosista on kaksi.

Jäsenyydet

Salon historiallinen museo on omistajayhteisönsä Salon kaupungin kautta Suomen Museoliiton äänivaltainen jäsen. Lisäksi se kuuluu Varsinais-Suomen museot ry:een. Salon elektroniikkamuseo on Suomen radiohistoriallisen seuran jäsen.

Toiminta-ajatus

Salon historiallisen museon tehtävä on tallentaa, tutkia, julkaista ja asettaa näytteille Salon historiaa ja mahdollisuuksien mukaan nykyisyyttä koskevaa kulttuuri- ja tuotantohistoriallista aineistoa yleisten museaalisten periaatteiden mukaisesti sekä kehittää yhteistyötä alueen ja alansa museoiden, oppilaitosten, harrastajien ja keräilijöiden kesken.

Kokonaisuuteen kuuluivat toimintavuonna museokohteina Salon elektroniikkamuseo sekä kulttuurihistorialliset paikallismuseot Meritalon museo, Perniön museo, Halikon museo, Trömperin kestikievari, Kiikalan kotiseutumuseo, Suomusjärven kotiseutumuseo, Kreivinmäen ulkomuseoalue ja Ploominkin torppa.

Ydintoiminnot 2023

Salon historiallisen museon ydintoimintoihin kuuluu näyttelytoiminta lukuisissa eri museokohteissa, minkä lisäksi Salon historiallinen museo pitää yllä Salon historiasta kertovia laajoja kokoelmia sekä turvaa niiden säilymisen tuleville sukupolville museaalisten periaatteiden mukaisesti.

Salon elektroniikkamuseo oli avoinna tammikuusta syyskuun loppuun. Museo suljettiin väliaikaisesti yleisöltä loka-joulukuun ajaksi. Tuona aikana museon näyttelytiloissa tehtiin palvelupolkua ja asiakaskokemusta parantavia muutoksia sekä järjesteltiin varastotiloja. Suuri osa elektroniikkamuseon toiminnan resursoinnista perustuu vapaaehtoistyöhön ja työllistettyjen varaan. Elektroniikkamuseon ystävähdistyksen tuki on museolle ja sen toiminnoille ensiarvoisen tärkeää. Elektroniikkamuseon suunnitelmallista ja tavoitteellista kehitystyötä hankaloittaa se, että museon avoinna pito tapahtuu työllistettyjen avulla, jolloin vakituisen työntekijän työaika kuluu pääosin käytännön lähiesimiestyöhön. Vakituisen henkilökunnan puuttuminen aiheuttaa myös sen, että amanuenssi tekee kaiken suorittavan tason työn omien tehtäviensä ohella.

Paikallismuseoiden kesäkauden aukipito organisoitiin yhteistyösopimuksilla paikallisyhdistysten kanssa. Kaikki ostopalvelusopimukset kilpailutettiin keväällä 2021. Uudet sopimukset tehtiin kahdeksi vuodeksi ja kahden lisävuoden optiolla. Perniön ja Meritalon museoihin on saatu henkilöstösuunnitelmaan sisällytettyä kaksi museoassistenttia museoiden aukipitoon sekä museoiden yleisötyön kehittämiseen. Tämä on mahdollistanut myös molempien museoiden aukioloaikojen laajentumisen ja parantanut näin museoiden saavutettavuutta. Halikon museo ja Trömperin kestikievarin aukipidosta vastaa Rikala-seura ry, Kiikalan kotiseutumuseon Kiikala-Seura ry ja Suomusjärven kotiseutumuseon Suomusjärvi-Seura ry ja Eläkeliiton Suomusjärven yhdistys.

Perniön museo oli avoinna syys- ja talvikaudella toista kertaa myös sunnuntaisin. Museota piti avoinna paikallinen nuori ja hänen kanssaan tehtiin erillinen sopimus. Meritalon museo, Halikon museo, Kiikalan ja Suomusjärven kotiseutumuseot sekä Trömperin kestikievari olivat avoinna säännöllisinä aukioloaikoina kesäkaudella.

Paikallismuseoiden sisältötuotantoa tehtiin suurelta osin omana työnä sekä konsultoitiin tarpeen mukaan paikallisyhdistysten itse tuottamaa näyttelysisältöä. Yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on Salon historiallisen museon toiminnan elinehto.

Hallinto

Henkilöstö

VAKINAISET

museonjohtaja Susanna Luojus
intendentti Mia Juva, vastuualueena kiinteistöt ja näyttelyt 13.12. saakka.
museoamanuenssi Anna Väänänen, vastuualueena paikallismuseot
amanuenssi Maria Salo, vastuualueena Salon elektroniikkamuseo

MÄÄRÄAIKAISET

Salon elektroniikkamuseon auki pito (5 kk 16 h/viikko ja 4 kk 26 h/viikko) sekä muu avustava henkilökunta järjestettiin työllisyyspalveluiden tuella määräaikaisella henkilöstöllä. Vuoden aikana määräaikaisia työntekijöitä oli yhteensä viisi henkilöä.

Ajalla 1.1.-7.4. asiakaspalveluvirkailija

Ajalla 1.1.-14.4. asiakaspalveluvirkailija

Ajalla 1.1.-21.4. asiakaspalveluvirkailija

Ajalla 13.3.-8.9. asiakaspalveluvirkailija

Ajalla 4.4.-1.12. asiakaspalveluvirkailija

Paikallismuseoissa työskenteli kaksi museoammattilista museoassistenttia ajalla 2.5.-30.9.2023. Suvi Laine piti avoimena kesäkaudella Meritalon museota ja Katja Pohtola Perniön museota. Assistenttien työtehtäviin kuului lisäksi koululais- ja muiden ryhmien opastaminen, yleisötyön suunnittelua, tapahtumien järjestelyihin ja toteutukseen osallistumista sekä kokoelmatyötä.

Meritalon museon puutarhassa työskenteli kesällä ja syksyllä ti-pe yksi Walttiin perustetun puutarhatiimi Viheriskun jäsen, joka on ammatiltaan puutarhuri. Lisäksi museon puutarhaa hoidettiin ostopalvelulla museopuutarhan suunnitelleen Anna Kamaran toimesta.

Koulutus

Intendentti Mia Juva

31.5. WordPress Ylläpitäjäkoulutus (Salon kaupunki)

31.5. Pride-viestintä (Seta)

5.9.-17.10. Visual Design (Turun Kesäyliopisto)

8.12. Varsinais-Suomen museokokous (Turun museokeskus)

Museoamanuenssi Anna Väänänen

1.3. Esineluettelointikoulutus (Turun museokeskus)

6.3. Työturvallisuuskorttikoulutus (Salon kaupunki)

18.4. ja 20.4. Esinetuntemus museoissa: monipuoliset museomateriaalit (Museoliitto)

24.4. Olosuhteiden pakosta? (Pohjoismainen konservaattori liitto)

3.5. Museoiden kutsumattomat vieraat – webinaari tuholaisien torjunnasta (Museoliitto)

5.10. Museoarkistokoulutus (Turun museokeskus)

9.10. Kulttuurinen moninaisuus asiakaskohtaamisissa -koulutus (Turun museokeskus)

10.11. Pienten maaseutukuntien kulttuurikasvatussuunnitelmien haasteet ja hyvät käytännöt -webinaari (Ravakka)

14.11. Digitointikoulutus (Turun museokeskus)

30.11. Museot muuttuvassa ilmastossa - ilmastopuheesta ilmastotekoihin (Varsinais-Suomen museoiden ilmastolupaus -hanke)

Amanuenssi Maria Salo

1.3. Esineluettelointikoulutus (Turun museokeskus)

2.-3.5. Ensiapukurssi 1 (Salon kaupunki)

14.11. Digitointikoulutus (Turun museokeskus)

21.-22.11. Photoshop-koulutus (Eduhouse Oy)

27.11. ja 30.11. Työturvallisuuskorttikoulutus (Salon kaupunki)

Historiallisen museon strategiapäivä pidettiin 30.10. Lehmirannan lomakeskuksessa

Toimikunnat, työryhmät, luottamustehtävät ja julkiset esiintymiset

Intendentti kuului Varsinais-Suomen ammatillisten museoiden Varsinaiset kehittäjät -työryhmään sekä Vanhat museopihat ja puutarhat -työryhmään. Hän piti puheenvuoron museoiden ilmastovaikutuksista Museum Next Summitissa, sekä Varsinais-Suomen museokokouksessa Meritalon museon puutarhan ennallistamisen ja Luke yhteistyön tiimoilta.

Salon elektroniikkamuseon amanuenssi osallistui TAKO-yhteistyöhön (TAKO 5 -pooli), joka koordinoi ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyötä.

Museoamanuensis kuuluu Varsinais-Suomen museot ry:n hallitukseen ja osallistui kokouksiin sekä alueellisiin koulutuksiin ja yhteistyötapahtumiin.

Vuosina 2022-2023 Salon historiallinen museo oli mukana Museoviraston rahoittamassa kaksivuotisessa Varsinais-Suomen ammatillisten museoiden *Ilmastolupaus* -hankkeessa. Salon historiallisen museon osatoteutuksena Meritalon museoon perustettiin pysyvä viljelyhistorialtaan ja geneettiseltä perimältään merkittävistä sipulikukista ja pioneista koostuva varmuuskokoelma. Suomen kansalliseen geenivaraohjelmaan kuuluvaa varmuuskokoelmaa koordinoi Luonnonvarakeskus (Luke).

Meritalon museon puutarhaan perustettiin Suomen kansalliseen geenivaraohjelmaan kuuluva pionien ja sipulikukien varmuuskokoelma yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen (Luke) kanssa. Kuvat: Mia Juva.

Näyttelytoiminta ja yleisötyö

Salon elektroniikkamuseon näyttelyt

Elektroniikkamuseon perusnäyttely *Made in Salo* oli avoinna tammikuun alusta syyskuun loppuun. Aukioloajat olivat keväällä 5.1.-1.5. sekä syksyllä 1.9.-30.9. torstaista perjantaihin klo 11-17 ja lauantaisin klo 11-15. Kesäaikaan näyttelyt olivat avoinna 2.5.-31.8. keskiviikosta perjantaihin klo 11-17 sekä lauantaista sunnuntaihin klo 11-15. Museon pääsymaksut olivat 6 € aikuiset, 5 € eläkeläiset/opiskelijat/työttömät ja alle 18-vuotiailla oli vapaa pääsy. Joka kuukauden ensimmäinen perjantai museoon oli vapaa pääsy. Museossa kävi perinteisten maksuvälineiden lisäksi myös Museokortti, Smartum ja Epassi.

Elektroniikkamuseon uusi verkkonäyttely *Salovisio* avautui kaikkien nähtävillä verkon välityksellä marraskuussa 2023. Verkkonäyttelyssä esitellään Salon elektroniikkateollisuuden historiaa 1920-luvun lopulta 2010-luvulle saakka. Näyttelyn artikkeleita kuvittavat museon kokoelmista löytyvät esineet ja vanha mainosmateriaali Salossa valmistetuista tuotteista. Työntekijöiden äänen tuovat kuuluviin lyhyet muistelmät eri vuosikymmenten tapahtumista. Verkkonäyttely sai alkunsa Salon elektroniikkateollisuuden naisista, naisten asemaa ja työtä kartoittaneesta haastattelututkimuksesta, johon elektroniikkamuseo sai

keväällä 2021 Varsinais-Suomen kulttuurirahastolta 15 000 euroa. Hanketta jatkettiin vuoden 2022 puolella verkkonäyttelyn suunnittelulla. Verkkonäyttelyn sisällöntuotanto ostettiin ulkopuoliselta asiantuntijalta. Verkkonäyttelyn työstäminen jatkui vuonna 2023, jolloin päästiin tekstien ja kuvien toimitustyöhön sekä verkkosivuston graafiseen toteutukseen. Graafinen suunnittelu ja toteutus sekä kuvatoimitus ostettiin ulkopuolisilta.

Paikallismuseoiden näyttelyt

Kaikkiin SAMUn paikallismuseoihin on ollut vapaa pääsy vuoden 2019 alusta asti.

Meritalon museo

Meritalon museon uutena vaihtuvana näyttelynä avautui Salon historiallisen museon toteuttama *Entten tentten – leluja ja leikkiä*. Näyttelyssä oli esillä leluja museon omista kokoelmista sekä yksityisiltä ihmisiltä lainattuina. Museon kuistille ripustettiin salolaisen taiteilija Suvi Toivoniemen leluaiheisia maalauksia, ja museon pihamaalle hankittiin perinteisiä ulkoleikkivälineitä museovieraille käytettäväksi. Museo oli avoinna 9.6.-27.8. ke-su 12-16 sekä muina aikoina sopimuksesta. Museossa toteutettiin Salon taiteilijaseuran aloitteesta *Valoleikkiä* -näyttely ja tapahtuma 4.-5.11. klo 16-20. Pihalla olevat valoteokset olivat esillä 12.11. saakka.

Perniön museo

Perusnäyttelyn lisäksi Perniön museossa oli esillä kuvataiteilija Aurora Reinhardin ja hänen äitinsä keramiikkataiteilija Catharina Kajanderin *Perniöön ja takaisin - erään suvun naiskohtaloita*. Museo oli avoinna 10.6.-27.8. ke-su 12-16 ja talvikaudella 5.9.-17.12. sunnuntaisin klo 12-16.

Halikon museo

Halikon museossa jatkoi Salon historiallisen museon toteuttama *Piipun juurella - Halikon piirimielisairaalan elämää*. Museo oli avoinna 4.6.-6.8. to-su 11-17 ja Varsinais-Suomen museopäivänä 27.8. klo 11-17 sekä muina aikoina tilauksesta. Tämän lisäksi ovet olivat avoinna Halikossa järjestettyjen Kurpitsaviikkojen aikana viikonloppuina 14.-15.10. ja 21.-22.10. klo 17-20.

Trömperin kestikievari

Museo oli avoinna 14.6.-6.8. ke-su 12-18 sekä Varsinais-Suomen museopäivänä 27.8.2021 klo 12-18. Museossa Rikala-seura ry ylläpiti kahvilaa sekä järjesti kesän aikana useita tapahtumia.

Kiikalan kotiseutumuseo

Kiikalan kotiseutumuseon kesänäyttelynä oli paikallisen kotiseutuyhdistyksen toteuttama *Muistojen tiet Kiikalassa, muinaisuudesta nykyisyyteen*. Museo oli avoinna kesä-elokuussa 4.6.-27.8. sunnuntaisin klo 12-15 sekä muina aikoina sopimuksesta.

Suomusjärven kotiseutumuseo

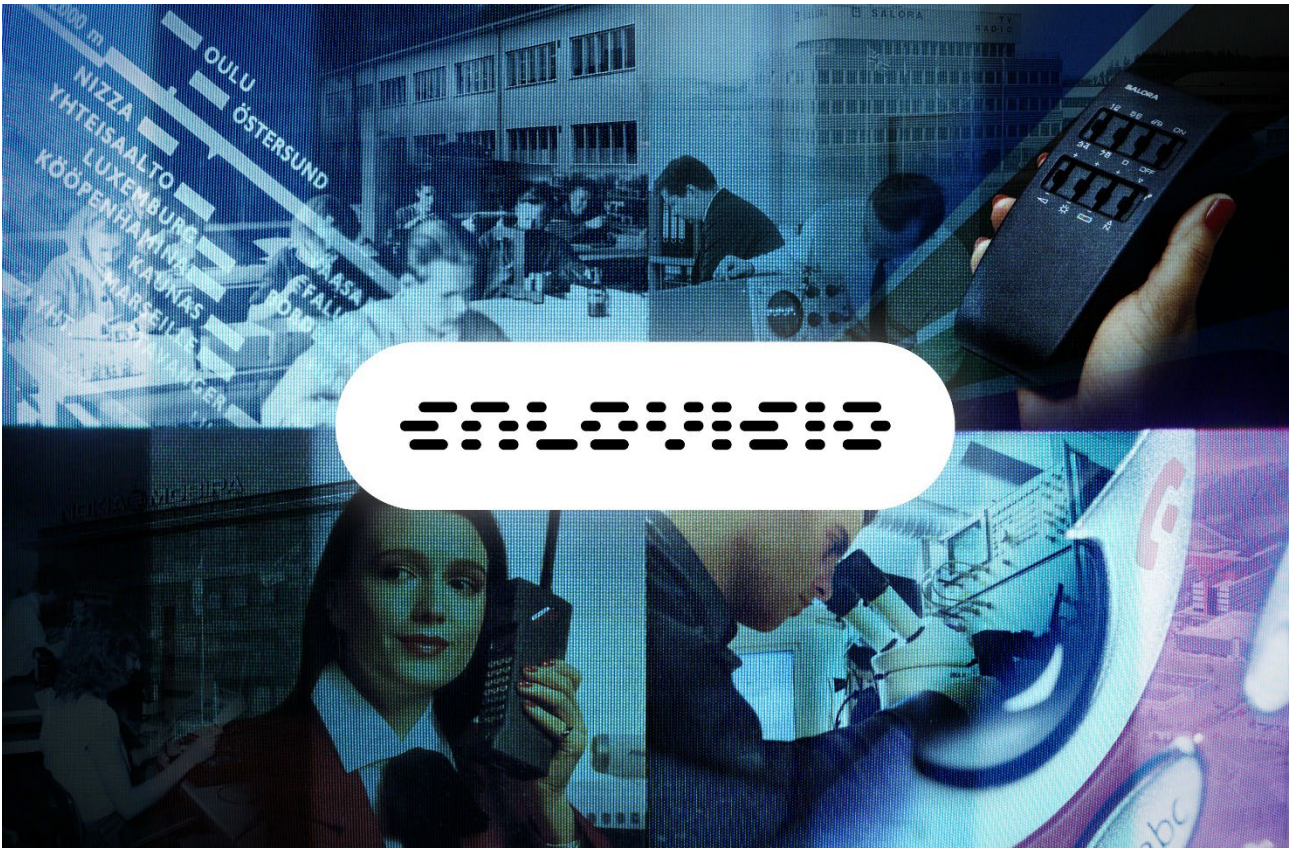
Suomusjärven kotiseutumuseon kesänäyttelynä oli paikallisen kotiseutuyhdistyksen toteuttama *Koulutiellä*. Museo oli avoinna 24.6.-6.8. la-su 11-14 ja Varsinais-Suomen museopäivänä 27.8. klo 11-14 sekä muina aikoina tilauksesta.

Kreivinmäen ulkomuseo

Museoalue oli kävijöiden vapaasti tutustuttavissa.

Ploominkin torppa

Kohdetta ei rakennuksen huonon kunnon vuoksi ole pidetty vuosiin avoinna yleisölle. Satulasepän verstaan ja asunnon irtaimisto kuuluvat Perniön museon kokoelmiin, ja niitä säilytetään Ploominkin torpassa ja Perniön museon kokoelmasäilytystiloissa.

Salon elektroniikkamuseon uusi verkkonäyttely Salovisio julkaisti marraskuussa 2023. Kuva: Nuutti Koskinen.

Museokasvatus ja opastukset

Salon historiallisen museon kohteissa vieraili vuoden 2023 aikana yhteensä 129 ryhmää (elektroniikkamuseossa 41 ryhmää ja paikallismuseoissa 88 ryhmää), joita opastivat pääsääntöisesti freelance oppaat ja kesäassistentit. Elektroniikkamuseolla opastuksia pitivät myös museon ystävät. Aikaisemmin museon vakituinen henkilökunta on hoitanut opastukset, mutta vuonna 2023 käyttöön otetun uudistuksen myötä opastuksia alettiin tilata freelance oppailta. Tämä vapautti museoammatillisen henkilökunnan työpanoksen muuhun museotyöhön.

Historiallisen museon kohteissa opastettavat ryhmät olivat suurimmaksi osaksi koululais-, päiväkotij- ja opiskelijaryhmiä. Eniten koululais- ja päiväkotivieraita kävi Meritalon museossa (758 hlö), elektroniikkamuseossa (yhteensä 389 hlö), Halikon museossa (251 hlö) ja Perniön museossa (215 hlö).

Salon historiallinen museo oli mukana toteuttamassa Salon kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma Nappulaa, joka otettiin käyttöön vuonna 2022. Suunnitelman mukaan kaikki Salon alakoulujen 3. luokkalaiset pääsevät tutustumaan omaa koulua lähellä olevaan paikallishistoriakohteeseen. Meritalon museoon suunniteltiin vuonna 2023 yhteistyössä Sagalundin museon ja lastenkulttuurikeskuksen kanssa oma Nappula-opastus, joka muodostui vanhan ajan koulutunnista ja opettajaperheen kotiin tutustumisesta. Kierros sai erittäin positiivisen vastaanoton ryhmiltä.

Perniön museossa Nappula-opastuksella päästiin museoammatillisen kesätyöntekijän ja paikallisen kotiseutuyhdistyksen jäsenen suunnittelema museokierrokselle, joka piti sisällään myös työpajan vanhoista kirjoitusvälineistä ja tavoista. Halikon museossa freelance opas kertoi Nappula-ryhmille museosta ja sen näyttelyistä sekä järjesti lapsille askartelutyöpajan. Kaikkiaan Nappula-ryhmiä ehti vierailla Meritalon museossa neljä (yhteensä 85 lasta), Halikon museossa kaksi (yhteensä 58 lasta) ja Perniön museossa yksi (yhteensä 24 lasta). Yhteistyö Sagalundin museon ja lastenkulttuurikeskuksen kanssa jatkuu Salon muiden museokohteiden osalta ja vuoden 2023 lopulla käynnistettiin suunniteltu Halikon museon Nappula-opastuksen merkeissä.

Elektroniikkamuseo on määritelty Nappulassa lisäsisällöksi, sillä työntekijävajeesta johtuen elektroniikkamuseoon ei ole mahdollista ottaa kaupungin kaikkien koulujen tiettyä vuosiluokkaa vierailulle. Tällä hetkellä koulut saavat itse päättää vierailustaan museoon. Koko vuoden aikana museossa vieraili päiväkotijoukko-, koululais- ja opiskelijaryhmiä yhteensä 23 kappaletta (389 hlö). Muita ryhmiä oli elektroniikkamuseossa vuoden aikana 18 kappaletta (osallistujia 350 hlö). Opastuksista vastasi Salon Elektroniikkamuseon Ystävät ry:n vapaaehtoiset sekä freelance-opaat.

Meritalon museon koulukasvimaata hoidettiin yhteistyössä Sagalundin museon ja lastenkulttuurikeskuksen kanssa. Keväällä maahan kylvettiin perunaa, porkkanaa, punajuuria, sipulia, pensaspapua ja syötäviä kukkia. Kylvötoihin osallistui Ollikkalan koulun sekä Salo Svenska skolanin 2. luokkalaiset. Syksyllä järjestettiin Salo Svenska Skolanin oppilaille sadonkorjuutapahtuma, jossa tehtiin ruokaa kasvimaan antimista.

Perniön museossa järjestettiin osana lastenkulttuurin maaliskuu tapahtumaa 19.3. kädentaitoihin liittyvä tapahtuma, jossa kehrättiin lankaa Milla Mollgrenin ja rakennettiin ruokopillejä kansanmuusikko Minna Hakan johdolla. Päivä toteutettiin yhteistyössä Sagalundin museon ja lastenkulttuurikeskuksen kanssa. Perniössä järjestettiin myös ilmaisullisia työpajoja 7. luokkalaisille seututaitelija Karoliina Nordinin johdolla 15.3.

Halikon museossa Märyn piirimielisairaalaan kertovaan *Piipun juurella - Halikon piirimielisairaalan elämää* -näyttelyyn tutustui Halikon ja Perniön lukioiden terveystiedon opiskelijoita sekä Armfeltin koulun 8. luokkalaisia keväällä ja syksyllä 2023. Meritalon museossa vieraili kesän aikana useita ukrainalaisia koululaisia sekä suomen kielen opiskelijoita.

Muita ryhmiä kuin päiväkotijoukko-, koulu- tai opiskelijaryhmiä vieraili Salon historiallisen museon paikallismuseoissa vuonna 2023 yhteensä 15 (osallistujia 257 hlö).

Perniön museossa avautui kesällä 2023 uutena vaihtuvana näyttelynä Aurora Reinhardin ja Catharina Kajanderin taidenäyttely *Takaisin Perniöön - erään suvun naiskohtaloita*. Kuva: Katja Pohtola.

Tapahtumat

Salon elektroniikkamuseo

13.3. Valokuvasuunnistustapahtuma lapsille osana Lastenkulttuurin maaliskuuta.

18.5. Kansainvälisenä museopäivänä museoon oli vapaa pääsy.

27.8. Varsinais-Suomen museopäivänä museoon oli vapaa pääsy.

31.8. Taiteiden yönä museo oli kävijöille avoinna klo 11-20. Ohjelmassa oli yleisöopastus sekä Salon oppaiden kävelyopastus. Museoon pääsi puoleen hintaan.

Lisäksi elektroniikkamuseossa järjestettiin lasten työpajoja talvilomalla ja kesäkuun ensimmäisellä viikolla:

- 21.2. robottikuvataidetyöpaja 2 kpl
- 22.2. elektroniikkatyöpaja
- 5.6. mobiletyöpaja
- 6.6. elektroniikkatyöpaja

Elektroniikkatyöpajojen ohjaamisesta vastasivat Salon Elektroniikkamuseon Ystävät -yhdistyksen vapaaehtoiset. Muiden työpajojen ohjaus järjestettiin ostopalveluna.

Mobilitytyöpajan osallistujia sekä pajan ohjaaja Suvi Toivoniemi elektroniikkamuseolla. Kuva: Maria Salo.

Meritalon museo

- 21.7. Hannan-päivä: Aura of Puppetsin nukketheateriesitys Hattujahti ja Seitsemän sortin pop-up kahvila
- 26.7. Novellikoukku yhteistyössä Salon kirjaston kanssa
- 23.8. Pride tapahtuma Sateenkaareva Novellikoukku yhteistyössä Salon kirjaston kanssa
- 27.8. Varsinais-Suomen museopäivä
- 31.8. Taiteiden Yä: Seitsemän sortin pop-up kahvila, pihalla keppihevosrata ja lelunvaihtopiste sekä lelunäyttelyssä satuhetkiä
- 4.-12.11. Valoleikkiä -valotapahtuma ja valomaalaustyöpaja yhteistyössä Salon taitelijaseuran kanssa. Valoteoksia oli esillä sekä museossa sisällä ja ulkona. Seitsemän sortin pop-up kahvila oli mukana tapahtuman viikonlopussa 4.-5.11. jolloin museossa kävi yhteensä 475 kävijää
- Meritalon joulua ei tänä vuonna vietetty

Perniön museo

- 19.3. Lastenkulttuurin maaliskuun lastentapahtuma työpajoineen: Villa ja ruokopilli
- 13.5. Kansallinen ikkunapäivä työesityksineen, Ikkunaentisöinti Pokalla ja MR ikkunaentisöinti
- 9.6. *Takaisin Perniöön - erään suvun naiskohtaloita* -näyttelyn kutsuvierasavajaiset
- 30.6. Salon kesämuusikot Perniön museolla
- 5.8. Laurin markkinat: Taitelijatapaaminen sukutarinoiden parissa – Aurora Reinhard ja Catharina Kajander, Salon sukututkijat ry. sekä Perniön kotiseutuyhdistys ry
- 27.8. Varsinais-Suomen museopäivä
- 2.9. Pimeän peitto -tapahtuma: Tarinallinen opastuskierros *Totta tai tarua? Ihmiskohtaloita esineiden taustalla.*

Halikon museo

Museon tapahtumista vastasi kesäkaudella 2023 Rikala-Seura ry.

- 27.8. Varsinais-Suomen museopäivä
- 14.-15.10. ja 21.-22.10. Kurpitsaviikot, yhteistyössä Rikala-seura ry:n kanssa

Trömperin kestikievari

Museon tapahtumista vastasi kesäkaudella 2023 Rikala-seura ry.

- 24.6. Trömperin juhannus
- 6.7. Runon ja Suven päivänä heinätalkoot
- 9.7. Avoimet puutarhat ja Trömperipäivä
- 19.7.-23.7. naisten kakkuviikko
- 27.8. Varsinais-Suomen museopäivä

Kiikalan kotiseutumuseo

Museon tapahtumista vastasi kesäkaudella 2023 Kiikala-Seura ry.

- 2.7. Kesä yhdessä Salossa -tapahtumasarjaan liittyvä Kiikala-päivä
- 13.8. Työnäytöspäivä: suutari ja nahkatyöt, kirjansidonta, kehrääminen ja tiilenteko
- 27.8. Varsinais-Suomen museopäivä

Suomusjärven kotiseutumuseo

Museon tapahtumista vastasi kesäkaudella 2023 Suomusjärvi-Seura ry.

- 18.6. Kesänäyttelyn *Koulutiellä* avajaiset
- 5.7. Ykkösuunnat -suunnistustapahtuman aikana museo avoinna
- 27.8. Varsinais-Suomen museopäivä

Halikon museo oli avoinna Kurpitsaviikkojen aikana kahtena viikonloppuna ja tuolloin museossa vieraili huikeat yli 4500 kävijää. Kuva: Anna Väänänen.

Markkinointi ja tiedottaminen

Salon historiallisella museolla oli käytössään ulkomainokset kaupungin omistuksessa olevissa JCDecaux'n julistekaapeissa. Julistekaapeissa oli sekä elektroniikkamuseon mainosjuliste että kausittain vaihtuvat julisteet paikallismuseoiden ajankohtaisista näyttelyistä ja tapahtumista. Elektroniikkamuseon mainos oli museon avoinnaoloajan myös Astrum-keskuksen jättiscreenillä. Museoiden yhteisesite ilmestyi toukokuussa ja sitä oli jaossa omien museokohteiden lisäksi kaupungin eri pisteissä, yhteistyömuseoissa sekä tapahtumissa. Trömperin kestikievarin esitettä oli jaossa pääosin museokohteessa paikan päällä.

Salon historiallisen museon kotisivut www.salomus.fi on uudistettu lähivuosina. Sivuston ulkonäkö ja sisältö vaatii vielä muokkausta. Sivujen ylläpito siirrettiin museon henkilökunnalle. Lisäksi sosiaalisessa mediassa Salon elektroniikkamuseon sekä paikallismuseoiden tilit (Facebook ja Instagram) yhdistettiin. Sosiaalisen median kanavilla viestittiin museoiden toiminnasta, näyttelyistä ja tapahtumista.

Museot tiedottivat toiminnastaan lisäksi sekä paikallislehtien printtimedian ilmoituksin ja kausiluontoisesti myös laajempilevikkisissä kampanjoissa sekä Varsinais-Suomen museoiden yhteisissä tapahtumissa.

Trömperin kestikievarissa kuvattiin *Sukuni Salat* -sarjaa, joka tulee ulos talvikaudella 2024. Meritalon museossa vieraili Costi -nimisen artistin kuvausryhmä tehden promovideoita. Lisäksi Meritalon museo osallistui kulttuuripalveluiden *My Day* -videosarjaan, jossa kuvattiin museoassistentin työpäivää Meritalossa, ja Varsinais-Suomen museoiden Ilmastolupaus -hankkeen esittelyyn, jossa museoammattilaiset keskustelivat museoiden ilmastotoeista Meritalon museon kuistilla.

Salon historiallisen museon mediaosumia ja niiden tuomaa laskennallista arvoa seurataan Meltwater-mediaseurantapalvelun kautta. Vuoden 2023 yhteenlaskettu mediaosumamäärä mediassa ja printissä oli 270 kappaletta. Se on 100% enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Pelkkiä someosumia oli 260. Printtimedian ja näköislehtien laskennallinen mainosarvo vuonna 2023 oli 37 880 euroa. Laskennallista mainosarvoa ei lasketa somemaininnoista eikä tv-osumista.

Muu toiminta

Elektroniikkamuseon tärkein toiminnallinen yhteistyökumppani on Salon Elektroniikkamuseon Ystävät ry, joka osallistui kokoelmien järjestely- ja kunnostustöihin sekä työpajatoiminnan ohjaamiseen. Talkoot järjestettiin museolla yhteensä 19 kertaa. Talkoissa ystävät muun muassa huolsivat näyttelyssä olevia käyttölaitteita, auttoivat varasto- ja toimistotilojen järjestelyissä sekä esineiden siirtelyssä, vaihtoivat lamppuja ja huolsivat henkilönostinta. Talkoiden lisäksi ystävät kävivät pitämässä museolla opastuksia ja toimivat elektroniikkatyöpajojen ohjaajina, valmistelivat työpajoja sekä auttoivat tiedonhaussa. Talkootoimintaan osallistui yhteensä 12 henkilöä.

Vuoden aikana elektroniikkamuseo vastasi useisiin suunnitteilla tai jo tekeillä oleviin dokumenttiprojektien kyselyihin ja auttoi muun muassa dokumenttien tekijöitä löytämään haastateltavia aihepiiriin liittyen.

Elektroniikkamuseon uusi amanuenssi pyrki muodostamaan yhteistyöverkostoja muihin aihepiiriin museotoimijoihin osallistumalla muun muassa TAKO-verkoston poolitapaamisiin sekä vieraillemalla Lahden Radio- ja tv-museo Mastolassa tapaamassa kollegoita ja Tekniikan museon järjestämässä Tekniikan alan museopäivässä.

Meritalon museon vuosina 2019-2020 ennallistettua puutarhaa hoidettiin ostopalveluna. Pihassa työskenteli koko kesäkauden Waltin Viherisku-ryhmästä henkilö, jolla oli puutarhataustaa. Puutarha vaatii vuosittaista ylläpitotyötä ja pihan hoidossa tulee painottaa sen luonnetta museopihana, jotta kaikki sen parissa työskentelevät ymmärtävät pihan erityisluonteen. Puutarhavajan sisustus, sen ulko-oven korjaus ja pihakalusteiden korjausta tilattiin ulkopuoliselta puusepäältä.

Salon historiallinen museo aloitti vuosina 2022-2023 ympäristöystävällisempien ratkaisujen kehittämisen toiminnassaan yhdessä Varsinais-Suomen alueen muiden ammatillisesti hoidettujen museoiden kanssa. Varsinais-Suomen museoiden ilmastolupaus -hankkeessa tavoitteena oli löytää toimintatapoja, joilla muun muassa lisätään museoiden positiivisia ympäristövaikutuksia. Meritalon museo tuli osaksi Luonnonvarakeskuksen geenipankkiohjelman saatuaan lokakuussa sipulikukkien ja pionien kokoelmat. Sipulikukkaa istutettiin kaikkiaan 29 kasvainta, joista salolaisia kantoja edustavat hentohelmililja, paratiisililja ja sahamililja. Pionikantoja tuli viisi. Geenikasveista raportoidaan vuosittain ja museo saa niiden hoidosta korvauksen.

Vuonna 2023 Salon historiallinen museo laati Halikon Rikalanmäen muinaispolun alueesta kuusivuotisen hoitosopimuksen Museoviraston kanssa. Rikalanmäki on yksi maamme merkittävimmistä ja tunnetuimmista rautakaudelle ajoittuvista muinaisjäänösalueista ja koko mäki on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänösalue. Avoimessa viljelymaisemassa selkeästi erottuva Rikalanmäki kuuluu valtakunnallisesti merkittävään Halikonlahden maisema-alueeseen. Muinaisjäänösten lisäksi Rikalanmäeltä tunnetaan rikas ja monipuolinen kulttuurikasvillisuus, joka kertoo ihmisen eriaikaisesta vaikutuksesta alueella. Halikon kunta pystytti opastaulut muinaispolun varrelle vuonna 2004. Rikalanmäki kuului v. 1994-2012 Museoviraston muinaisjäänöstenhoitoyksikön maisemanhoito-ohjelmaan, ja Rikala-seura hoiti ruumiskalmiston aluetta ja muinaispolkua pienimuotoisesti 2010-luvun puolivälissä. Koska alueella ei ole ollut enää säännöllistä maisemanhoitoa, mäki ja muinaispolku olivat kasvaneet jo umpeen. Syksyllä 2023 Waltin Viherisku-ryhmä niitti polun alueelta heinää ja raivasi mäeltä suuren määrän sinne kasvanutta vesakkoa. Yhteistyötä Waltin kanssa jatketaan kohteella tulevina vuosina.

Salon historiallinen museon amanuessi, Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon arkeologi ja Waltin Viherisku-ryhmä suunnittelivat hoitotoimenpiteitä Rikalanmäen muinaismuistoalueella syksyllä 2023. Kuva: Sanna-Kaisa Saariluoma.

Kokoelmat ja tutkimus

Salon historiallisen museon kulttuurihistorialliset kokoelmat koostuvat elektroniikkamuseon ja kuuden paikallismuseon kokoelmista, jotka sisältävät esineistöä, valokuvia, arkistoaineistoa ja kirjoja. Lisäksi Salon historiallisen museon kokoelmiin kuuluu paikalliseen teollisuusperinteeseen liittyvä Loglift-kokoelma sekä Leena Vihervaaran Marimekko-kokoelma.

Koko maan ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöhanke TAKO koordinoi nykypäivän tallennusta valtakunnallisesti. Kartuntavastuualueet on jaettu pooleihin. Salon elektroniikkamuseo osallistui pooli numero viiden työskentelyyn. Pooli 5 tallentaa viestintä-, liikenne- ja matkailutoimintaa. Elektroniikkamuseon amanuessi osallistui pooliin kokoontumisiin ja keskusteluihin.

Salon historiallisen museon kokoelmissa on yhteensä 49 891 esinettä, 16 714 valokuvaa ja 8 790 kirjaa sekä 374 hyllymetriä arkistokokoelmia. Kokoelmakartunta oli Elektroniikkamuseon osalta vuonna 2023 yhteensä 13 esinettä ja paikallismuseoiden osalta 54 esinettä, 19 valokuvaa ja 1 kirja. Historiallisen museon kokoelmat karttavat pääosin lahjoituksin. Objektikartuntaa käsitellään luettelointivaiheessa arvoluokituksen mukaisesti, jolloin osaa niistä voidaan tarjota muille museoille ja osa poistaa.

Museo	esineet		valokuva-kokoelma			arkisto-kokoelma	kirja-kokoelma	
	kpl	luetteloitu		kpl	luetteloitu	digitoitu	hyllymetriä	kpl
SAMU yhteensä	49891	26700	33779	16 714	14 568	5277	374	8790
Salon elektroniikkamuseo	12 571	3993	12 132	1 500	243	850	350	
Halikon museo	10 367	6202	6202	6925	6636	1985		1 242
Meritalon museo	3394	2888	2699	2600	2500	1000	2	1 987
Kiikalan kotiseutumuseo	1901	1576	980					1 522
Perniön museo	17 126	9460	9460	5000	4500	753	20	4 039
Suomusjärven kotiseutumuseo	1927	1116	841					
Trömperin kestikievari	1058	406	406					
Tuotantokokoelma	166	166	166	689	689	689	2	
Marimekko-kokoelma	1381	893	893					

Kokoelmatyö

Salon historiallisen museon kokoelmat sijaitsevat hyvin voimakkaasti hajautettuina ympäri laajaa Salon aluetta. Museorakennusten lisäksi kokoelmia säilytetään useissa eri varastorakennuksissa, joita oli käytössä vuonna 2023 yhteensä 12 kappaletta. Kaikkiaan historiallisen museon kokoelmia säilytettiin 29 eri rakennuksessa. Suuri osa tiloista on hyvin huonokuntoisia, eivätkä ne sovellu kulttuuriperinnön tallettamiseen. Kokoelmiin kuuluvia esineitä on jo tuhoutunut nykyisissä tiloissa. Salon menneisyydestä kertovat kokoelmat tulisi saada turvalliseen ympäristöön, jotta voidaan taata niiden säilyminen myös tulevaisuudessa. Eri kokoelmatilojen välillä kulkeminen vie myös runsaasti työaikaa jo valmiiksi niukasti resursoidulta museotyöltä.

Keskitetty ja museaaliset vaatimukset täyttävä kokoelmavarasto on yksi tärkeimmistä kivijaloista Salon museotoiminnan ja paikallisen kulttuuriperinnön säilymiseksi. Vuonna 2023 museopalveluissa aloitettiin selvitystyö Salon historiallisen museon ja Taidemuseo Veturitallin yhteisvarastoa varten. Arkkitehtitoimisto NMD Arkkitehdit Oy:n Panu Heinosen kanssa laadittiin alustava hankesuunnitelma, jossa määriteltiin museoiden tilatarpeita ja museokokoelmien pitkäaikaisen säilymisen edellyttämiä olosuhteita sekä selvitettiin tarkoitukseen soveltuvia kaupungin rakennuksia. Koska sellaisia ei löytynyt, päädyttiin hankesuunnitelmassa esittämään museoiden kokoelmakäyttöön uudisrakennusta, jonka arkkitehtisuunnitteluun varattiin rahat vuoden 2024 talousarviossa. Hanke etenee tulevana vuosina.

Kokoelmatyö on ollut Salon historiallisen museon paikallismuseoissa keskeisessä asemassa useamman vuoden ajan. Paikallismuseoiden osalta museoiden kokoelmatiedot olivat olleet pitkään vanhojen käsin kirjoitettujen pääkirjojen varassa, joiden merkinnät ovat lähes sadan vuoden takaa. Samoin kokoelmien sijainti- ja kuntotiedot ovat olleet hyvin puutteellisia, usein käytännössä täysin olemattomia. Vuodesta 2017 asti paikallismuseoiden kokoelmia on inventoitu paikan päällä museoissa ja kokoelmatiloissa sekä niiden tietoja on digitoitu sähköiseen kokoelmanhallintaohjelmaan. Vuonna 2022 keskeytynyttä Kiikalan kotiseutumuseon inventointityötä ei pystytty jatkamaan valmiiksi. Digitointityötä puolestaan jatkettiin vuonna 2023 museoammatillisten kesäassistenttien täydentäessä ja tarkistaessa Perniön museon valokuvakokoelmien ja Meritalon museon esinekkokoelmien tietoja kokoelmanhallintaohjelma Ainassa.

Perniön ja Halikon museoiden kokoelmiin kuuluvat mittavat asekkokoelmat vaativat oman osansa kokoelmatyöstä vuonna 2023. Salon historialliselle museolle haettiin Poliisihallituksesta asekeräilijähyväksyntää, joka saatiin loppuvuodesta 2023. Museoiden asekkokoelmat käytiin kokonaisuudessaan läpi Lounais-Suomen poliisin ja Poliisihallituksen asehallinnon asiantuntijan kanssa, jotta joukosta pystyttiin määrittämään nykyvaatimusten mukaan aseluvan vaativat ampuma-aseet. Näiden kaikkiaan 52 luvanvaraisen aseiden aseluvat saatettiin kuntoon poliisiviranomaisen kanssa. Samoin kaikkien deaktivoitujen ampuma-aseiden tiedot ilmoitettiin poliisille. Puolustusvoimien edustajat tarkastivat Perniön ja Meritalon museoiden kokoelmiin kuuluvat räjähteet ja niiden osat. Osa räjähteistä

vietiin Säkylyään tuhottavaksi räjäyttämällä ja osa palautetaan museokokoelmiin tyhjennettyinä ja vaarattomiksi tehtyinä.

Vuonna 2024 työtä asekoelmien kanssa jatketaan saattamalla Perniön ja Halikon museoiden asenäyttelyiden vitriinirakenteet ja turvavalvonta poliisin vaatimalle tasolle. Molempiin museoihin tullaan hankkimaan turvavetriinit, jotta luvanvaraisia aseita voidaan pitää myös jatkossa esillä museoissa, sekä täydennetään puuttuvilta osin kameravalvonta, liikeilmaisoin ja lasirikkohälyttimet vaaditulle tasolle. Samalla näyttelyissä esillä olevien aseiden esillepano ajantasaistetaan ja asenäyttelyt uudistetaan.

Vuonna 2023 ostopalveluna toteutettu *Monien muistojen Meritalo* -projekti keräsi talteen moniäänistä muistitietoa Meritalon museon rakennuksesta, sen aikaisemmista asukkaista ja laajoista vaikutuspiireistä. Tiedot rakennusta ympäröivästä pihapiiristä ja naapurustosta olivat myös kaivattuja. Meritalo on toiminut historiansa aikana muun muassa kansakouluna, opettajaperheen kotina, inkeriläisten siirtolaisten majoitustilana, varakouluna, yhteislyseona, maamieskouluna, vuokratilana ja viimeisimmät vuotensa museona. Ostopalveluna toteutetun muistitiedon keruun tavoitteena oli löytää henkilöitä, joilla oli Meritaloon liittyviä muistoja. Muistoja kerättiin museon arkistoon tapaamisissa, haastatteluissa ja kyselylomakkeilla.

Elektroniikkamuseon esinekoelmia ei työvoiman puuttuessa ole inventoitu. Todellisuudessa esinekoelmat ovat edellä esitetyn kokoelmataulukon lukumäärää suuremmat. Museon esineistöä luetteloitiin Aina-kokoelmaohjelmaan 376 kappaletta. Luettelointi oli pelkästään työllistettyjen varassa. Uusia lahjoituksia otettiin vastaan vain hyvin harkiten, sillä luetteloimattomien esineiden ja valokuvien määrä on valtava, eikä uusia lahjoituksia ehditä luetteloida.

Elektroniikkamuseon kokoelmiin kohdistuu paljon mielenkiintoa ja tiedusteluja kokoelmiin liittyen tuli vuoden aikana useita. Tiedusteluihin vastaamista hankaloittaa suuresti se, ettei museon esine-, valokuva- ja arkistoaineistoista ole luetteloitu kuin murto-osa.

Salon historiallisen museon kokoelmien suurena haasteena asianmukaisten säilytystilojen puutteen lisäksi on se, että etenkin paikallismuseoiden kokoelmien ajallinen painotus on hyvin vahvasti ajassa ennen 1950-lukua. Museoiden vastuualueisiin kuuluvaan lähihistorian tallentamiseen ja nykydokumentaation tekoon ei ole aikaa eikä resursseja. Tämä on jo aiheuttanut kokoelmien historiallisen vääristymän jälkipolville ja se tulee jatkossa vaikeuttamaan näyttelytyötä, koska omista kokoelmista ei löydy esineistöä.

Kokoelmalainat

Salon elektroniikkamuseon esineistöä oli lainassa Naantalin museon näyttelyssä. Esineistöä olisi haluttu lainata myös Ohjus-elokuvan kuvauksiin, mutta resurssipulan vuoksi tähän pyyntöön ei pystytty vastaamaan.

Salon historiallisen museon muistelumatkalaukut ovat Salon alueen vanhuspalveluyksiköiden käytössä. Laukkuja voi lainata Halikon Ikäkeskus Majakasta, ja niiden teemana ovat nautintoaineet ja koulukäsityöt.

Kiinteistöt

Salon elektroniikkamuseo

Salon elektroniikkamuseon näyttely- ja kokoelmatilat sijaisevat Astrum-keskuksessa, joka on vuokrattu Kiinteistö Oy Salon Salonrankatu 5-7 Oy:ltä. Tila tuo monenlaisia haasteita museon toiminnalle muun muassa siksi, ettei siellä ole kiinteitä seiniä. Tämä lisää meluhaittaa ja toimisto- ja kokoelmatiloihin tulee säännöllisesti muun muassa pakokaasuja. Lisäksi ilmastoinnin, lämpötilan ja kosteuden valvominen sekä näyttely- että kokoelmasäilytystilassa on mahdotonta, koska lämmitys- ja ilmastointi on koko rakennuksessa yhteinen. Museon tiloissa on havaittu koi- ja paperitoukkaongelmaa. Ongelma on laajemmalla alueella kuin vain museon tiloissa, ja siksi sitä on vaikea hallita. Tilanne kuitenkin parantui vuoden aikana ansojen ja perusteellisemmän siivoamisen myötä. Elektroniikkamuseon kokoelmasäilytystilassa on myös Meritalon museon kokoelmia sekä Marimekkokokkelma.

Museon näyttelytilassa aloitettiin loppuvuoden aikana asiakaskokemusta parantavien muutosten tekeminen. Näyttelytilan lattiat pestiin koneellisesti, vanhat lattiateippaukset poistettiin ja uusia teippauksia alettiin asentaa. Kassapistettä siirrettiin ja sitä varten vedettiin uudet verkkokaapelit sekä tehtiin muita tarvittavia muutoksia. Myös kameravalvontajärjestelmän päivitys aloitettiin.

Paikallismuseot

Salon historiallisessa museossa tehdään vuosittain korjauslista kiinteistöjen vaatimista toimenpiteistä ja se toimitetaan eteenpäin kaupungin tilapalveluille. Vuonna 2021 Restart Oy:ltä tilattiin Meritalon museon, Trömperin kestikievarin sekä Ploominkin torpan kuntokartoitukset. Nämä kuntokartoitukset ovat edelleen ohjenuorana rakennusten korjaustarpeita ja niiden kiireellisyyttä arvioitaessa.

Salon historiallisen museon paikallismuseokohteet sijaitsevat kaupungin tilapalveluiden hallinnoimissa kiinteistöissä. Rakennukset ovat paikoin todella huonossa kunnossa ja korjausvelka kasvaa vuosittain. Huonoin tilanne on Ploominkin torpassa ja Kiiikan kotiseutumuseon rakennuksissa. Kiiikalasta on tehty kuntokartoitus jo vuonna 2014, mutta mitään korjausehdotuksista ei ole toteutettu. Kiiikan osalta on huomioitava, että museon alueella olevan pajarakennuksen kunto alkaa olla vaarallinen museoalueella vierailuille. Samoin alueella olevat osin hyvin huonokuntoiset puut muodostavat riskin rakennuksille.

Meritalon museo

Meritalon museossa on havaittu kuluvana vuonna sisäilman aistinvaraisen laadun huononemista. Museon yläpohjan eristys on ollut ajankohtainen jo pidempään, mutta sen toteutus siirtyi vuodelle 2024. Museon lämmönhukka tulee korjata myös alapohjan osalta. Alapohjan rakenteiden avauksen yhteydessä (Restart Oy 2021) huomattiin, että alapohjan eristeet on osin asennettu niin, että seinähirren ja eristeen väliin jää 60 mm rako. Kylmä ilma pääsee puhaltamaan suoraan rakennuksen alta. Saumattu peltikatto on hyväkuntoinen, mutta kaipaa sekin jo maalausta. Ikkunoiden sekä väli- ja ulko-ovien korjauksesta on annettu tarjous ja työ tullaan toivottavasti suorittamaan kesän 2024 aikana. Korjausurakkaa hallinnoi tilapalvelut.

Perniön museo

Perniön museon ulkoikkunoiden korjaus alkoi ja saatiin päätökseen kahta lyhtykkunaa lukuun ottamatta vuoden 2023 aikana. Ulkorakennuksen päädyn rappaustyö alkoi lokakuussa 2023. Seinän kuivattaminen aiheutti jatkuvaa sähkökuormaa museolle ja vaikutti myös museon lämmitykseen, koska ulkolämpötilaa mittaava anturi oli suojahupun alla. Työ saatetaan loppuun vuoden 2024 aikana. Myös päärakennuksen ulkorappauksen uusiminen on lähivuosina ajankohtainen suurempien vaurioiden ehkäisemiseksi.

Trömperin kestikievari

Trömperin päärakennus on pääasiallisesti hyvässä kunnossa. Rakennuksen sähköt tarkastettiin ja poistettiin kaikki vanhat asennukset kesän kynnyksellä, mikä jätti museon pimeäksi ennen kesäkautta. Valojen suunnittelu on kesken. Rakennuksen sähköpalon riskiä lisää se, että rakennuksessa on kesäaikaan kahvilatoimintaa. Rakennukseen tilattiin virallinen paloilmoin, jotta hälytys jatkossa menee suoraan palolaitokselle, eikä kierrä vartiointiyrityksen kautta. Anticimexiltä tilattiin arvio museon hyönteisvaurioiden seurantaan. Ulkoalueita siistittiin ostopalveluna Meritalon puutarhurin toimesta, muun muassa kukkapenkkejä perattiin ja pensaita karsittiin.

Suomusjärven kotiseutumuseo

Suomusjärven museosta puuttuu täysin vesikaton alapuolinen eriste. Kondensoituvaa vettä valuu yläkerran rakenteisiin sekä tilassa olevien museoesineiden sekä vitriinien päälle aiheuttaen muun muassa lahovaurioita ja homekasvustoa.

Ploominkin torppa

Torpan huopakate korjattiin tilapalveluiden toimesta, työssä ei käytetty rakennuskonservaattorin tai restauroijan menetelmiä. Rakennuksessa on lisäksi edelleen piipun ympäriltä osittain romahtanut välikatto. Lisäksi ikkunat ovat todella huonokuntoiset. Rakennus vaatisi kauttaaltaan pikaisia toimia, jotta sen olemassaolo Perniön vanhimpana maallisena rakennuksena voitaisiin turvata.

Perniön museon v. 1930 valmistuneen päärakennuksen ikkunat korjattiin ja aitan pääty sai uuden rappauksen. Kuvat: Mia Juva ja Anna Väänänen.

Kävijämäärät ja avoinna pito

Vuosi 2023 oli Salon historiallisessa museossa kävijämäärien suhteen erittäin onnistunut ja museo saavutti jälleen uuden kävijäennätyksen. Kaikkiaan Salon historiallisen museon kohteissa vieraili vuonna 2023 yhteensä huimat 18 029 kävijää. Edellinen ennätys (15 948 kävijää) on vuodelta 2022 ja siihen sekä edeltäneisiin koronavuosiin verrattuna kasvu oli huomattava.

Salon elektroniikkamuseossa kävi vuoden 2023 aikana yhteensä 4353 kävijää ja paikallismuseoissa vieraili 13 676 kävijää. Paikallismuseoiden osalta edellinen ennätys (10 847 kävijää) on edelliseltä vuodelta 2022. Suureen kävijämäärän kasvuun vaikuttivat erityisesti Meritalon ja Perniön museoiden uudet vaihtuvat näyttelyt, jotka houkuttelivat runsaasti uusia kävijöitä museoihin, museoammatillisten kesätyöntekijöiden palkkaamisesta johtunut mahdollisuus toteuttaa enemmän tapahtumia ja toimintaa useammassa kohteissa sekä syksyllä Halikossa järjestetyt Kurpitsaviikot. Kurpitsaviikkojen aikana Halikon museo oli avoinna kahtena viikonloppuna ja tuona aikana museossa vieraili yhteensä huimat 4541 kävijää.

Kaikkiaan Halikon museossa vieraili vuoden 2023 aikana 5467 kävijää, Meritalon museossa 3601 kävijää ja Perniön museossa 1620 kävijää. Trömperin kestiekievari houkutteli kesäkahviloineen ja -tapahtumineen kesällä yhteensä 1909 kävijää, Kiikalan kotiseutumuseo Kiikala-päivineen 606 kävijää ja Suomensjärven kotiseutumuseo 473 kävijää. Kreivinmäen ulkomuseoalueella kävijämäärien laskeminen ei ole mahdollista.

Salon historiallisen museon kohteista elektroniikkamuseo on pääsääntöisesti avoinna yleisölle ympäri vuoden. Vuonna 2023 museo oli väliaikaisesti suljettuna yleisöltä 1.10.-31.12. välisen ajan. Paikallismuseoista Perniön museo on avoinna kesäkauden lisäksi myös talvikaudella sunnuntaisin. Suurin osa paikallismuseoista on avoinna säännöllisesti kesäaikaan, mutta osassa museoista olosuhteet ovat sellaiset, että ryhmiä voidaan ottaa vastaan tilauksesta myös syys- ja talvikaudella.

Aukiolotunteja kertyi vuonna 2023 elektroniikkamuseolle yhteensä 786 h ja Perniön museolle 435 h. Muut museot olivat avoinna kohteesta riippuen 39-371 h. Yhteensä Salon historiallisen museon kohteet olivat avoinna 2171 h.

Salon elektroniikkamuseo:	aukiolotunnit 786 h	4353
Halikko:	aukiolotunnit 249 h	5467
Perniö:	aukiolotunnit 435 h	1620
Kiikala:	aukiolotunnit 39 h	606
Kreivinmäki:	ulkomuseoalue	-
Meritalo:	aukiolotunnit 371 h	3601
Suomusjärvi:	aukiolotunnit 45 h	473
Trömperin kestikievari:	aukiolotunnit 246 h	1909

Salon historiallinen museo Yhteensä: **2171 h** **18 029 kävijää**

Talousarvion toteutuma

	TA 2023	Toteutunut 2023	Käyttö %	TP 2022
Toimintatuotot	42230	55858	132,3	64891
Tuet ja avustukset	37230	42736	114,8	56215
Muut toimintatuotot	5000	13123	262,5	8675
Toimintakulut	-570384	-595979	104,5	-568621
Henkilöstökulut	-234894	-254955	108,5	-286666
Palvelujen ostot	-148300	-125214	84,4	-110680
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31950	-33764	105,7	-21424
Muut toimintakulut	-155240	-182045	117,3	-149850
Toimintakate	-528154	-540121	102,3	-503731
Vuosikate	-528154	-540121	102,3	-503731
Poistot ja arvonalentumiset	-16070	-16065	100	-16065
Tilikauden tulos	-544224	-556186	102,2	-519796

Palkkatyöllistämisen henkilöstömenot näkyvät toteutumassa sekä tuloina että menoina. Työllisyyspalkkojen määrä SAMUssa vuoden aikana oli 45 940 euroa eli kaikkiaan 18 % kaikista henkilöstömenoista. Tukea kaupunki sai kuluihin 35 321 €. Salon museoille 2023 myönnetty valtionosuus 245 269 euroa ei näy SAMUn budjetissa.

Talousarvion toteutuma, Museot yhteiset

	TA 2023	Toteutunut 2023	Käyttö %	TP 2022
Toimintatuotot	8150	8147	100	168
Tuet ja avustukset	8150	8147	100	168
Toimintakulut	-135405	-144130	106,4	-111707
Henkilöstökulut	-125135	-137021	109,5	-107557
Palvelujen ostot	-7270	-5846	80,4	-3151
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2000	-1225	61,3	-809
Muut toimintakulut	-1000	-37	3,7	-190
Toimintakate	-127255	-135982	106,9	-111539
Vuosikate	-127255	-135982	106,9	-111539
Tilikauden tulos	-127255	-135982	106,9	-111539

Kustannuspaikan pääasialliset menot ovat museonjohtajan ja toimistosihteerin palkat.